

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Promet
Modul: Logistika

DEJAVNOST SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA POSAMEZNIKA NA PRIMERU PODJETJA ČILI PIPP GOJENJE IN PRODAJA

Mentor: mag. Branko Lotrič, univ. dipl. inž. tehnol. prom.

Kandidat: Tomaž Pipp

Lektorica: Maja Papler, prof. slovenščine

Kranj, julij 2011

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju gospodu mag. Branku Lotriču.

Zahvaljujem se tudi svoji družini in staršem, ki so mi ob času študija in ob izdelavi diplomskega dela stali ob strani in mi pomagali.

Zahvaljujem se tudi lektorici Maji Papler, ki je lektorirala mojo diplomsko nalogo.

IZJAVA

»Študent Tomaž Pipp izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom mag. Branka Lotriča.«

»Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.«

Dne _____

Podpis: _____

POVZETEK

Samostojni podjetnik je fizična oseba, ki se ukvarja z gospodarsko dejavnostjo. Na trgu, na katerem nastopa, je izenačen z gospodarsko družbo, prav tako ima svoje podjetje kot gospodarska družba. Oseba, ki želi postati samostojni podjetnik, mora v namen ustanovitve opraviti tri začetne korake, in sicer prijava v poslovni register (registracija), prijava na Davčni urad Republike Slovenije (DURS) in prijava na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS). Posameznik pa lahko ustanovi tudi popoldanski s.p. Tak s.p. ni nič drugega kot navadni oziroma polni s.p., pri katerem ob ustanovitvi ne nastane obveznost, da bi se ustanovitelj zaposlil. Podjetniki praviloma vodijo poslovne knjige po sistemu dvostavnega knjigovodstva in na način, ki velja za gospodarske družbe. Podjetnik, katerega podjetje ustreza merilom za majhne družbe, lahko vodi poslovne knjige po sistemu enostavnega knjigovodstva. Lahko se tudi preoblikuje v družbo, prenese svojo dejavnost ali preneha.

Ključne besede: samostojni podjetnik, ustanovitev, prijava, knjigovodstvo, preoblikovanje, prenehanje

SUMMARY

Entrepreneur is a natural person who is engaged in economic activity. In a market where he appear is aligned with the company. He has its own company as a company. A person who wants to become an entrepreneur must follow three steps, namely: application in the business register (registration), announced at the Tax Office of the Republic of Slovenia and the application to the Health Insurance Institute of Slovenia. Individuals can also organize afternoon entrepreneur. Such organization is nothing more than regular or normal entrepreneur, which at the time the obligation is not created to be the founder of the job. Entrepreneur usually keep their books under a double-entry bookkeeping and in a way that applies to companies.

Keywords: entrepreneur, creation, application, bookkeeping, modification, termination

Kazalo vsebine

1	UVOD	1
1.1	Tema diplomskega dela	1
1.2	Metodologija.....	1
2	SPLOŠNE ZNAČILNOSTI SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA	3
2.1	POJEM SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA	3
2.2	SEDEŽ, FIRMA IN PROKURA SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA.....	4
2.2.1	Sedež.....	4
2.2.2	Firma.....	4
2.2.3	Prokura	5
2.3	DELITEV SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA	6
2.4	DEJAVNOST IN ODGOVORNOST s.p.....	6
2.4.1	Dejavnost s.p.....	6
2.4.2	Odgovornost s.p.	8
2.5	POPOLDANSKI ALI DOPOLNILNI s.p.	9
2.6	ZAPOSLOVANJE.....	10
2.7	DRUGE POSEBNOSTI SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA	11
3	PRIČETEK OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA	13
3.1	SUBVENCIJA ZA USTANOVITEV	13
3.2	POSLOVNI NAČRT s.p.....	13
3.3	USTANOVITEV s.p.	14
3.3.1	Prijava v poslovni register (registracija)	14
3.3.2	Prijava na DURS	15
3.3.3	Prijava na ZZZS	15
3.4	TOČKA OZ. PORTAL VEM.....	16
3.5	FORMALNOSTI PO REGISTRACIJI	17
4	POSLOVANJE SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA.....	18
4.1	KNJIGOVODSTVO IN s.p.....	19
4.1.1	Enostavno in dvostavno knjigovodstvo	20
4.2	OBDAVČITEV s.p.....	22
4.2.1	Ugotavljanje davčne osnove.....	22
5	PREOBLIKOVANJE IN PRENEHANJE SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA	24

5.1	PREOBLIKOVANJE s.p.....	24
5.1.1	Preoblikovanje s.p. v d.o.o.....	25
5.2	DAVČNO NEVTRALEN NAČIN PRENOSA DEJAVNOSTI PODJETJA NA PODJETJE PREVZEMNIKA Z ENAKIM STATUSOM S.P.....	26
5.3	PRENEHANJE s.p.....	27
6	PODJETJE ČILI PIPP GOJENJE IN PRODAJA.....	29
6.1	MOJE PRVO SREČANJE S FEFERONI IN ČILJI	29
6.1.1	Prvi začetki.....	29
6.1.2	Zakaj s.p.?.....	29
6.2	OPIS PODJETJA IN LOGOTIP.....	30
6.3	KRATKA PREDSTAVITEV ČILIJEV IN GOJENJE.....	31
6.3.1	Splošna dejstva o čiliju	31
6.5	PONUDBA PODJETJA.....	38
6.5.1	Omake	38
6.5.2	Suhi čiliji	40
6.5.3	Vrste čilijev	43
6.5.4	Sadike čilijev	44
6.6	VRSTA EMBALAŽE.....	45
6.7	SKLADIŠČENJE.....	45
6.8	PRODAJA.....	45
6.8.1	GS1 Slovenije.....	46
6.8.2	Mednarodna organizacija GS1	46
6.8.3	Uporaba sistema GS1	46
7	ZAKLJUČEK	49
	LITERATURA IN VIRI	50

1 UVOD

1.1 Tema diplomskega dela

Želja prav vsakega podjetnika je, da bi se s svojimi idejami čim bolje predstavil, uveljavil in uspel. Zato je izjemno pomembna izbira ustrezne pravnoorganizacijske oblike gospodarskega subjekta, v kateri bo opravljal svojo dejavnost. V svoji nalogi bom obravnaval in opredelil statusno obliko samostojnega podjetnika posameznika. Takšno poslovanje samostojnemu podjetniku, ki je vedno fizična oseba, prinaša določene prednosti in hkrati določena tveganja. Nепrestano mora razmišljati, katere se najbolj ustrezne odločitve, ki jih bo sprejel. Mnogokrat se sooča s pomanjkanjem virov, na primer finančnih in časovnih. Po drugi strani pa mu takšna oblika poslovanja prinaša določeno mero svobode poslovanja in lahko tudi izjemen zaslužek.

1.2 Metodologija

Oprelitev problema

Dejstvo je, da se samostojni podjetnik skoraj v vseh primerih sam ukvarja s področji, ki so potrebna za njegovo poslovanje. Osnovne značilnosti samostojnega podjetnika kot so samostojnost, pridobitnost, opravljanje dejavnosti na trgu, izključna narava dejavnosti so enake kot pri gospodarskih družbah. Pa vendar po drugi strani velja za samostojne podjetnike svojevrstna ureditev, saj je samostojni podjetnik edina pravnoorganizacijska oblika gospodarskega subjekta, ki ni gospodarska družba. Po 3. členu Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1) je podjetnik fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja, med tem ko so gospodarske družbe pravne osebe.

Svojo dejavnost torej opravlja samostojno, v svojem imenu in z namenom ustvarjanja dobička. Temu ustrezna je tudi njegova odgovornost, saj odgovarja za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem, to pomeni poslovnim in zasebnim. Njegov dobiček pa je hkrati tudi njegova **plača**, kar pomeni, da svoje plače ne more **uveljavljati kot strošek**.

Ker sem tudi sam ustanovil svoje samostojno podjetje, bom le tega v svoji nalogi tudi predstavil ter opisal, s čim se ukvarja in kako posluje.

Cilji naloge:

- predstaviti splošne značilnosti samostojnega podjetnika;
- prikazati zakonsko ureditev, ki velja za samostojnega podjetnika;
- predstaviti opravljanja dejavnosti samostojnega podjetnika;
- predstaviti konkretno podjetje ČILI PIPP Gojenje in prodaja.

Predvideni rezultati naloge:

- pregleden in jasen prikaz pričetka »ustanavljanja« samostojnega podjetja;
- prikaz načina in postopka poslovanja vse od ustanovitve in do prenehanja samostojnega podjetja ali njegovega preoblikovanja;
- prikaz na konkretnem primeru podjetja ČILI PIPP Gojenje in prodaja, potek opravljanja dejavnosti samostojnega podjetja.

Predlagane metode:

- deskriptivna metoda, s katero bom opisal posamezne pojme in jo uporabil za raziskovanje predmeta obravnave iz primarnih in sekundarnih virov;
- metoda kompilacije, s katero bom s citati več avtorjev osvetlil predmet obravnave, to dejavnost samostojnega podjetnika;
- induktivno-deduktivna metoda, s pomočjo katere bom sklepal iz posameznih primerov v splošne in obratno, iz splošnih v posamezne primere.

2 SPLOŠNE ZNAČILNOSTI SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA

2.1 POJEM SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA

Današnji podjetnik je nekdanji individualni trgovec, pri čemer se po zakonu podjetnik lahko ukvarja ne samo s trgovino v ožjem pomenu besede, temveč z vsemi oblikami gospodarske dejavnosti (Ivanjko, Kocbek, Prelič, 2009, str. 323). Bistveno za podjetnika je, da samostojno in plansko trajno opravlja pridobitno dejavnost z namenom ustvarjanja dobička.

Status samostojnega podjetnika ureja Zakon o gospodarskih družbah-1 (v nadaljevanju ZGD-1). V tem zakonu je v 3. členu določeno, kdo je samostojni podjetnik, in sicer zakon določa, da je podjetnik fizična oseba, ki na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja.

Sicer pa za podjetnika veljajo določbe 8. poglavja ZGD-1 (členi od 71 do 75). Za vse kar ni posebej urejeno v tem poglavju, se smiselno uporabljajo določbe ZGD-1 o:

- dejavnosti ,
- firmi,
- sedežu ,
- podružnici ,
- prokuri in
- poslovni skrivnosti.

Samostojni podjetnik je torej fizična oseba, ki se ukvarja z gospodarsko dejavnostjo. To pomeni, da je na trgu, na katerem nastopa, izenačen z gospodarsko družbo, prav tako ima svoje podjetje kot gospodarska družba. Njegove osnovne značilnosti so:

- samostojnost,
- pridobitnost,
- opravljanje dejavnosti na trgu in
- izključna narava dejavnosti.

Samostojni podjetnik je edina pravnoorganizacijska oblika gospodarskega subjekta, ki ni gospodarska družba. Pa vendar ga ZGD-1, čeprav nima družbenih funkcij gospodarskega subjekta, tja vključuje ter ga obravnava enakovredno z gospodarskimi družbami in gospodarskimi interesnimi združenji.

2.2 SEDEŽ, FIRMA IN PROKURA SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA

Tako kot družba, ki v pravnem prometu nastopa s svojo firmo, mora tudi podjetnik poslovati s svojo:

1. firmo,
2. označbo dejavnosti,
3. navedbo sedeža in
4. okrajšavo s.p. (samostojni podjetnik).

Ker podjetnik ni pravna oseba in to tudi ni njegovo podjetje, ki ga organizira za opravljanje dejavnosti, omenjeno označevanje nima pravne narave firme, vendar je funkcija označevanja podjetnikovega podjetja enaka funkciji firme pri družbi.

2.2.1 Sedež

ZGD-1 določa, da je sedež družbe kraj, ki je kot sedež vpisan v register. Za sedež je mogoče določiti kraj, kjer družba opravlja dejavnost, ali kraj, kjer se v glavnem vodijo njeni posli, ali kraj, kjer deluje poslovodstvo družbe (30. člen ZGD-1). Vse navedeno velja tudi za samostojnega podjetnika, saj se, kot sem že omenil, določbe ZGD-1 o sedežu smiselno uporabljajo tudi za podjetnika.

2.2.2 Firma

Tudi določbe ZGD-1 za firmo se smiselno uporabljajo za samostojnega podjetnika. 12. člen ZGD-1 določa da je firma ime, s katerim družba posluje. V firmi mora biti oznaka, ki nakazuje dejavnost družbe. Firma samostojnega podjetnika mora vsebovati:

- ime in priimek podjetnika,
- skrajšano oznako, da gre za samostojnega podjetnika (s.p.),
- oznako dejavnosti in
- morebitne dodatne sestavine (družbo podrobneje označujejo, ki pa ne smejo biti take, da spravlja ali utegnejo spraviti v zmoto glede vrste ali obsega poslovanja ali da bi utegnili priti do zamenjave s firmo ali znakom razlikovanja druge osebe ali bi kršile pravice drugih oseb).

Podjetnik pa lahko uporablja tudi skrajšano firmo, ki vsebuje vsaj njegovo ime, priimek in oznako s.p.. Firma je oznaka, s katero podjetje nastopa v pravnem prometu, zato ne gre enačiti obeh pojmov, saj je podjetje gospodarski, ekonomski pojem in pomeni kakršnokoli organiziranje ljudi zaradi uresničevanja gospodarske pobude, medtem ko je firma, kot pravi zakon, ime, s katerim družba posluje" (Antić, 2011). Zraven omenjene prepovedi pri dodatnih sestavinah pa firma ne sme vsebovati besed ali znakov, ki:

- nasprotujejo zakonu ali morali,

- vsebujejo znane blagovne ali storitvene znake drugega upravičenca ali
- vsebujejo ali posnemajo uradne znake.

Zraven navedenega veljajo zakonske omejitve tudi glede uporabe imena Slovenija, kratice, grba oziroma zastave, kot tudi za uporabo imena samoupravne lokalne skupnosti. Zakonske omejitve veljajo za uporabo imena zgodovinske ali druge znamenite osebnosti. Firma mora obvezno biti v slovenskem jeziku, prevod firme v tuj jezik se lahko uporablja samo skupaj s firmo v slovenskem jeziku. Tuje besede se v firmi lahko uporabljajo samo v naslednjih primerih (Antić, 2011):

- če ustrezajo firmam, imenom ali priimkom družbenikov, ki so sestavni del firme, ustrezajo registriranim blagovnim ali storitvenim znamkam,
- če gre za domišljajska poimenovanja, ki ne vsebujejo tujih črk ali,
- če gre za mrtvi jezik.

AJPES pa lahko zavrne vpis firme v register, če je predlog za vpis v nasprotju z določbami ZGD-1 ali če se ne razlikujejo jasno od že registriranih firm v Republiki Sloveniji. Po ZGD-1 ima samostojni podjetnik na razpolago več varstev svoje firme in sicer:

- varstvo firme v postopku priglasitve dejavnosti;
- sodno varstvo firme na zahtevo samega družbenika;
- varstvo firme po pravilih o varstvu konkurence, med katere sodi predvsem prepoved nelojalne konkurence.

2.2.3 Prokura

Prokura obsega najširša pooblastila, ki so določena z zakonom in so vezana na zastopanje gospodarskega ali trgovskega subjekta. Samostojen podjetnik načeloma sam vodi in upravlja svoje podjetje, vendar pa mu ZGD-1 (72. člen) daje možnost, da lahko podeli prokuro. Prokurist je pooblaščen za sklepanje vseh vrst pravnih poslov, ki so običajni pri opravljanju določenih dejavnosti, razen za odsvajanje nepremičnin, za kar mora imeti posebno pooblastilo. Na tak način se lahko podjetnik razbremeni, pa čeprav so prokuristi pooblaščen le za zastopanje. Kar se tiče zastopanja, imajo prokuristi enaka pooblastila kot podjetnik.

Podjetnik lahko imenuje enega ali več prokuristov le za podružnico, vendar mora to biti izrecno označeno v vpisniku in pri podpisu prokurista, sicer se šteje, da se prokura nanaša na celotno podjetje podjetnika. Posebnost prokure je v tem, da ta zaradi smrti podjetnika oz. izgube poslovne sposobnosti ne preneha, kar pomeni, da lahko podjetje vsaj začasno posluje naprej. Prokura pa se lahko vsak čas prekliče, med tem ko prokurist prokure ne more prenesti na drugo osebo.

2.3 DELITEV SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA

Samostojni podjetniki se razvrščajo oz. delijo na male, srednje in velike. Merila za razvrščanje so: povprečno število delavcev v poslovnem letu, čisti prihodki od prodaje in vrednost aktive. Pogoji za razvrstitev v posamezno skupino so:

- Mali samostojni podjetnik je tisti, ki izpolnjuje vsaj dva od teh pogojev:
  - njegovo povprečno število zaposlenih v zadnjem poslovnem letu ne presega 50,
  - njegovi čisti prihodki od prodaje v zadnjem poslovnem letu so manjši od 7.300.000,00 evrov,
  - vrednost aktive ob koncu poslovnega leta je 3.650.000,00 evrov.
- Srednji samostojni podjetnik je tisti, ki izpolnjuje vsaj dva od teh pogojev:
  - njegovo povprečno število zaposlenih v zadnjem poslovnem letu ne presega 250,
  - njegovi čisti prihodki od prodaje v zadnjem poslovnem letu so manjši od 29.200.000,00 evrov,
  - vrednost aktive ob koncu poslovnega leta je 14.600.000,00 evrov.
- Veliki samostojni podjetnik pa je vsak, ki ne izpolnjuje nobenega od naštetih pogojev za majhnega ali srednjega podjetnika.

Samostojni podjetnik mora torej izpolnjevati pogoje za malega samostojnega podjetnika, če se želi registrirati na sodišču enako kot gospodarske družbe. To pomeni, da mora izpolnjevati enake pogoje oz. vse pogoje, ki se zahtevajo od gospodarske družbe.

Samostojni podjetnik ima označbo s.p., katero lahko uporablja, če jo priglasijo. Zato bom v nadaljevanju za samostojnega podjetnika uporabljal označbo s.p..

2.4 DEJAVNOST IN ODGOVORNOST s.p.

2.4.1 Dejavnost s.p.

ZGD-1 v svojem 6. členu določa, da »družbe smejo kot dejavnost opravljati vse posle, razen tistih, ki se po zakonu ne smejo opravljati kot gospodarski posli.« Ta zakonska določba za podjetnika pomeni, da lahko opravlja vse dejavnosti, razen tistih, ki jih po zakonu ni dovoljeno opravljati kot gospodarske posle. Zakon pa glede opravljanja dejavnosti postavlja omejitve. Določene gospodarske posle lahko opravljajo le družbe, določene z zakonom, ali le določene vrste družb, ali le druge organizacije. Podjetnik mora dejavnost, ki jo opravlja, navesti v prijavi za vpis v Poslovni register Slovenije. Seveda pa lahko opravlja tudi druge posle, ki so potrebni za obstoj in delovanje podjetja in ne pomenijo (neposredno) opravljanja kakšne druge, dodatne dejavnosti.

V grobem ločimo naslednje skupine dejavnosti (Kovačič, 201):

- posebne dejavnosti, od katerih ima vsaka predpisane posebne pogoje za opravljanje, ki jih mora podjetnik izpolnjevati;
- obrtne dejavnosti, od katerih je za določene potrebno izpolnjevati posebne pogoje in potrebno pridobiti obrtno dovoljenje, za druge pa je potreben vpis v obrtni register (sklep o vpisu v obrtni register). Potrebno je plačevati tudi članarino obrtni zbornici, ki znaša od 20 evrov na mesec;
- neregulirane dejavnosti, ki jih lahko opravlja kdorkoli, ne da bi za to moral izpolnjevati kakšen poseben pogoj. V to skupino sodijo vse dejavnosti, ki niso vključene v zgornji dve skupini.

Podjetnikova naloga je, da se prepriča, ali izpolnjuje vse posebne pogoje za opravljanje te dejavnosti. V skladu z Standardno klasifikacijo dejavnosti (2008) so dejavnosti, za katere so predpisani posebni pogoji naslednje:

1. dejavnost pridelave in dodelave semenk in sadik
2. prevoznništvo
3. gostinstvo
4. dejavnost sobodajalcev
5. izdajanje medijev
6. potrošniško kreditiranje
7. zavarovalni posli
8. zavarovalniško zastopanje
9. nepremičninsko posredovanje
10. projektiranje
11. raziskovalna dejavnost
12. dejavnost turističnih vodnikov in turističnih spremljevalcev
13. dejavnost organiziranja in prodaje turističnih aranžmajev
14. avto šola
15. izvajanje storitev socialnega varstva
16. dejavnost centrov za socialno delo
17. dejavnost invalidskih organizacij
18. novinarstvo
19. obrtna dejavnost
20. osebno dopolnilno delo
21. trgovina

V obrtnem zborniku je določeno, da morajo biti vsi samostojni podjetniki, ki opravljajo obrtno ali obrti podobno dejavnost, obvezno člani Obrtne zbornice Slovenije. Namreč, pravica do opravljanja obrtne dejavnosti se pridobi na podlagi dovoljenja, ki ga izda Obrtna zbornica Slovenije. Obrtni zakon (v nadaljevanju ObrZ) določa, da je obrtna dejavnost pridobitna dejavnost, ki jo trajno opravljajo gospodarski subjekti, torej tudi samostojni podjetniki. Obrti podobna dejavnost pa je dejavnost, ki je tradicionalno povezana z obrtjo in jo kot glavno dejavnost opravlja samostojni podjetnik (in majhne gospodarske družbe). ObrZ v 5. členu določa, da je obrtna dejavnost in obrti podobna tista, za katero veljajo naslednje značilnosti:

- da gre za proizvodno ali storitveno dejavnost na podlagi individualnih naročil, da se opravlja proizvodnja le v majhnih serijah ter da serijska proizvodnja ne obsega pretežnega dela dejavnosti,
- da se uporabljajo stroji, orodja in tehnične naprave, ki so primerne za opravljanje dejavnosti po predhodni alineji in da nimajo značilnosti tekočih trakov ali avtomatiziranega delovnega procesa.

Leta 2004 je bil ta zakon (ObrZ) noveliran in od takrat naprej izdaja Obrtna zbornica Slovenije dovoljenja le še za obrtne dejavnosti ter domačo in umetno obrt in ne več za obrti podobne dejavnosti. Za pridobitev obrtnega dovoljenja je potrebno izpolnjevati le izobrazbeni pogoj (ustrezna poklicna šola, tri leta delovne dobe ali mojstrski izpit).

2.4.2 Odgovornost s.p.

Odgovornost podjetnika je določena v 7. členu ZGD-1, ki pravi »Podjetnik in družba sta odgovorna za svoje obveznosti z vsem svojim premoženjem.« Kocbek (2010, str. 328) glede odgovornosti podjetnika določa »Podjetnik odgovarja upnikom za obveznosti iz podjetniške dejavnosti tudi v primeru, če je poslovno ali kako drugače ločil svoje zasebno premoženje od premoženja, organiziranega v svojem podjetju. V praksi se šteje, da so vse obveznosti, ki jih v pravnem prometu prevzame podjetnik, obveznosti iz poslovanja podjetja, razen tistih, ki so očitno v zvezi s samo uporabo podjetnika ali njegovih družinskih članov.« Zato je ločevanje obveznosti, ki izhajajo iz poslovanja podjetja, pomembno zaradi davčnih predpisov in v primeru stečaja podjetnika.

Kot sem že omenil, samostojni podjetnik deluje z namenom ustvarjanja dobička. To pomeni, da opravlja dejavnost v svojem imenu in na svoj račun. To pomeni, da nosi tveganje slabega poslovanja in hkrati možnost izjemnega dobička. Za svoje obveznosti odgovarja samostojno in neposredno, saj podjetnikovo podjetje nima statusa pravne osebe in zato ne pride v poštev subsidiarna odgovornost podjetnika.

Odgovornost samostojnega podjetnika torej nima značaja solidarne odgovornosti, saj njegov obrat nima statusa pravne osebe. O solidarni odgovornosti je mogoče govoriti le, če bi se združila dva ali več podjetnikov zaradi skupnega vodenja podjetniškega obrata in ne bi bilo možno ugotoviti odgovornosti posameznega podjetnika, ker se tudi v okviru skupnega vodenja obrata vsak podjetnik šteje za samostojnega podjetnika (Ivanjko, 2001, str. 154).

2.5 POPOLDANSKI ALI DOPOLNILNI s.p.

Posameznik lahko ustanovi tudi popoldanski s.p., v katerem se mu ni potrebno zaposliti. Kljub temu pa lahko z zelo nizkimi obveznimi stroški opravlja različne dejavnosti. Popoldanski s.p. ni nič drugega kot navadni oziroma polni s.p., pri katerem ob ustanovitvi ne nastane obveznost, da bi se ustanovitelj zaposlil (<http://www.podjetniski-portal.si/ustanavljam-podjetje/registracija-podjetja/samostojni-podjetnik-sp>). »Popoldanski« ali »dopolnilni« s.p. pa se imenuje zato, ker se v takšnem s.p. ustanovitelj ne zaposli. Fizična oseba lahko preko njega opravlja vse dejavnosti, lahko zaposluje, lahko je DDV zavezanec, lahko izvaža, uvaža in se na sploh obnaša tržno.

Za ustanovitev ni posebnih pogojev. Ustanovi ga lahko kdor koli, edini pogoj je, da je ustanovitelj poslovno sposoben, torej, da je dopolnil 18 let. Pogoji lahko nastanejo kasneje, in sicer pri določenih dejavnostih, ki zahtevajo izpolnitev določenih pogojev. Zanj pa veljajo določene »posebnosti«. V nadaljevanju bom povzel, kakšna ureditev velja zanje glede prispevkov za socialno varnost, glede mesečnih stroškov in glede razpolaganja z denarjem.

➤ Prispevki za socialno varnost

Popoldanski s.p. lahko ustanovijo zaposlene osebe, študenti ali celo upokojenci. Zaposleni osebi in študentu do 26. leta starosti je potrebno plačati socialne prispevke tudi kot samostojni podjetnik, čeprav te že plačujejo preko zaposlitve ali preko staršev, za študente nad 26. pa veljajo posebni pogoji in doplačila (<http://www.podjetniski-portal.si/ustanavljam-podjetje/registracija-podjetja/Popoldanski-sp>). V primeru, da tak s.p. ustanovi upokojenec, mora ta ob odprtju samostojnega podjetja v družbi zaposliti enega delavca za polni delovni čas. V nasprotnem primeru se mora zaposliti sam in to pomeni, da v času, ko je zaposlen, ne prejema pokojnine.

Vse do februarja leta 2009 se prispevki med tistimi, ki so imeli "popoldanski" s.p., niso razlikovali. Bistvo spremembe prispevkov je v tem, da Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije od februarja 2009 naprej ločuje "popoldanske" s.p. v dve skupini, in sicer:

- v prvi skupini so tisti, ki niso zaposleni za poln delovni čas (študenti, upokojenci in tisti, ki so zaposleni za manj kot 40 ur na teden);
- v drugi pa tisti, ki so zaposleni za več kot 40 ur na teden.

Ti stroški za prvo skupino znašajo 30,33 evrov (prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje), doda pa se jim še prispevek za zdravstveno zavarovanje, kar aprila letos znese 79,25 evra. Študenti pa morajo plačati tudi dopolnilno zdravstveno zavarovanje, saj niso več zavarovani s strani staršev.

➤ Mesečni stroški

Ustanovitev popoldanskega s.p. je brezplačna. Kljub temu pa mora oseba, ki ustanavlja popoldanski s.p., opraviti izpit iz varstva pri delu, oceno tveganja in zdravniški pregled. Ti stroški gredo v njegovo breme, sicer pa so mesečni stroški precej manjši:

(<http://www.podjetniski-portal.si/ustanavljam-podjetje/registracija-podjetja/Popoldanski-sp>):

- vodenje poslovnega tekočega računa na banki (od okoli pet evrov naprej);
- računovodske storitve, lahko pa jih oseba vodi tudi sama in nima dodatnih stroškov;
- pavšalni prispevek za socialno varnost.

Med njegove letne stroške pa spadajo davek na dobiček, plačilo Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju AJPES) za oddajo bilance in plačilo računovodstva za izdelavo letnega poročila.

➤ Razpolaganje z denarjem

Razpoložljivost denarja na tekočem računu je zelo velika. Podjetnik, torej ustanovitelj, lahko s temi sredstvi prosto razpolaga. Denar, s katerim razpolaga, lahko celo uporabi za povsem osebne namene. Edina »omejitev«, na katero mora paziti pri razpolaganju z denarjem je, da z gotovino ne plačuje produktov dražjih od 420 EUR (v kolikor jih želi uveljaviti kot strošek). V takšnem primeru mora zaradi transparentnosti opraviti transakcijo iz tekočega računa s.p. na osebni tekoči račun.

Popoldanski s.p. pa se lahko odloči za svojo »preoblikovanje« oz. za spremembo v polni s.p.. Sprememba je mogoča tudi v nasprotni smeri, da se polni s.p. spremeni v popoldanskega. V prvem primeru, torej pri spremembi popoldanskega s.p. v polnega, gre le za spremembo v zaposlitvi. Do te spremembe pride, ker nosilec s.p. ne želi več biti zaposlen pri nekem drugem delodajalcu, ampak se zaposli v svojem samostojnem podjetju. V drugem primeru, pri spremembi polnega s.p. v popoldanskega, pa s.p. ne želi več biti zaposlen v svojem s.p., ampak se želi zaposliti pri nekem drugem delodajalcu.

Pravni status navadnega in popoldanskega s.p. je enak. To pomeni, da med njima ni razlik. Enake so tudi njune pravice in dolžnosti. Razlika je le v plačilu prispevkov za socialno varnost.

2.6 ZAPOSLOVANJE

Samostojni podjetnik lahko sklepa pogodbe o zaposlitvi oz. o delovnih razmerjih z delavci. Takšna sklenitev delovnega razmerja je možna le na podlagi prijave delavca na javno objavljeno prosto delovno mesto, ki ga je potrebno prijaviti pri Zavodu RS za zaposlovanje (v nadaljevanju ZZS). Pogodbo o sklenitvi delovnega razmerja z delavci je potrebno predložiti v registracijo pristojni upravni enoti po sedežu dejavnosti v treh dneh po sklenitvi. Najkasneje v 8 dneh pa je potrebno

delavca tudi prijaviti v pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje pri pristojni enoti ZZZ).

2.7 DRUGE POSEBNOSTI SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA

Na podlagi do sedaj napisanega in tistega, kar sledi v nadaljevanju, je mogoče trditi, da gre za posebno obliko organiziranega podjetništva v našem sistemu. Institucija podjetnika v zakonu odstopa od splošne sistematike zakona in zanj je potrebno smiselno uporabljati druge določbe zakona, če ni s posebnimi predpisi določeno drugače (Ivanjko, Kocbek, Prelič, 2009, str. 329). Povzel bom nekaj »posebnosti«, ki veljajo za podjetnika v naši pravni ureditvi:

- ❖ ZGD-1 v svojem 72. členu določa, da lahko podjetnik podeli prokuro pod enakimi pogoji kot veljajo za družbo, vendar s to razliko, da prokura ne preneha s smrtjo ali z izgubo poslovne sposobnosti podjetnika. Takšna ureditev temelji na tem, da podjetje po smrti podjetnika vsaj začasno nadaljuje poslovanje.
- ❖ Podjetnik ne more biti družbenik v osebni družbi, saj med njima obstaja prevelika podobnost statusa. Slednje lahko ogrozi pravni promet. Lahko pa je družbenik v kapitalski družbi.
- ❖ Podjetnik lahko sklene pogodbo o tihi družbi pod enakimi pogoji kot družbe. Pri tem tihi družbenik vlaga sredstva v podjetje samostojnega podjetnika. Njuno razmerje se ureja s pogodbo.
- ❖ Podjetnik ne more biti kapitalsko udeležen v povezani družbi, ni pa izključeno, da določene družbe vlagajo na podlagi pogodbe o vlaganju v podjetnikovo podjetje svoja sredstva (Ivanjko, Kocbek, Prelič, 2009, str. 329).
- ❖ Podjetnik lahko deluje v sistemu povezanih družb (koncerna ali holdinga) bodisi kot obvladujoča družba (ker ima več kot 50 odstotkov upravljalskih pravičenj v določeni kapitalski družbi (dejanski koncern) bodisi ima ta položaj na podlagi pogodbe o obvladovanju (pogodbeni koncern) oz. opravlja funkcijo in posle holdinga (Ivanjko, Kocbek, Prelič, 2009, str. 329).
- ❖ Če podjetnik umre, lahko podjetnikov dedič, ki nadaljuje zapustnikovo podjetje, v firmi še naprej uporablja tudi ime in priimek zapustnika. Z nadaljevanjem zapustnikovega podjetja preidejo na podjetnikovega dediča podjetje podjetnika ter pravice in obveznosti podjetnika v zvezi s podjetjem. Podjetnikov dedič kot univerzalni pravni naslednik vstopi v vsa pravna razmerja v zvezi s prenesenim podjetjem podjetnika in se v skladu z ZGD-1 vpiše kot podjetnik (72. člen ZGD-1).
- ❖ Podjetnik lahko sklepa podjetniške pogodbe kot je npr. pogodba o obvladovanju, na podlagi katere podredi vodenje svojega podjetja družbi, ali

pa pogodbo o vodenju poslov, na podlagi katere določena družba prevzame obveznost, da bo vodila podjetje za račun podjetnika (Ivanjko, Kocbek, Prelič, 2009, str. 329). Prav tako lahko podjetnik na podlagi podjetniške pogodbe prevzame vodenje poslov družbe. Lahko pa sklene tudi druge podjetniške pogodbe. Lahko se obveže svoj dobiček združiti z dobičkom družb, da bi z njimi delil skupni dobiček.

- ❖ Izjemoma lahko sklene tudi pogodbo o zakupu obrata ali pogodbo o prepustitvi obrata v primeru osebne zadržanosti, smrti ali izgube poslovne sposobnosti, če bi bilo poslovno škodljivo opustiti obratovanje (Ivanjko, Kocbek, Prelič, 2009, str. 329).

3 PRIČETEK OPRAVLJANJA DEJAVNOSTI SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA

3.1 SUBVENCIJA ZA USTANOVITEV

Zavod za zaposlovanje posameznikom olajšuje ustanovitev s.p. tako, da ustreznim kandidatom podeljuje subvencijo za samozaposlitev. Ta znaša (trenutno) 4.500 evrov. Predpogoj za pridobitev le te je seveda to, da je oseba (ustanovitelj) prijavljena na Zavodu za zaposlovanje ter da se udeleži nekaj izobraževanj Zavoda. Vedeti je potrebno, da so pogoji za subvencije strogo določeni in da jih obdržimo, oziroma, da sredstev ni potrebno vračati, se jih je potrebno strogo držati (Borštnik, 2011). V času, ko se oseba odloči, da bo postala s.p., mora izbrati dejavnost, ki jo bo opravljala.

Ob registraciji podjetja, ki je potrebna za začetek opravljanja dejavnosti, je priglasitev dejavnosti brezplačna. Prav tako je brezplačno kasnejše dodajanje dejavnosti, čeprav je v tem primeru potrebne nekaj birokracije. Pri s.p. je zelo pomembno plačilo davkov, ki je odvisno od prometa. Če je njegov promet do 25.000 evrov, je lahko davčni nezavezanec. To ima namreč tako dobre (predvsem pri poslovanju s pravnimi osebami) kot tudi slabe strani (pri poslovanju s fizičnimi osebami) (Borštnik, 2011). Zato je včasih bolje, da se samostojni podjetnik odloči, da postane davčni zavezanec. Zelo priporočljivo za podjetnika je, da pozna osnove računovodstva, saj se vsak samostojni podjetnik kmalu sreča z računovodstvom, zato je pomembno, da so mu jasni vsaj osnovni izrazi s tega področja.

3.2 POSLOVNI NAČRT s.p.

Poslovni načrt je dokument, kateremu bi moral vsakdo, ki razmišlja o vstopu v podjetništvo, posvetiti pozornost. Gre za neke vrste zemljevid, ki nas usmerja pri poslovanju podjetja, ter nam pomaga, da pravočasno odkrijemo morebitne pomanjkljivosti pri njegovi podjetniški ideji (Kos, 2011). Pri takšnem načrtu gre v bistvu za planiranje, za »miselno« ustvarjanje prihodnosti. Bistvo takšnega načrta je, da si bodoči podjetnik izriše zemljevid, kako bo začel graditi svoje podjetje.

Za začetek samostojne podjetniške poti podjetnik potrebuje dobro idejo, ljudi, ki bodo to idejo izvršili, ter kapital za začetek oz. zagon, rast in razvoj podjetja. In ravno podjetniška ideja je poslovni načrt. Vendar pa sama ideja ni dovolj, veliko bolj je v podjetništvu pomembna njena realizacija.

Poslovni načrt je prvi korak k realizaciji ideje in prvi pogoj za podjetniški uspeh. Tako kot v drugih intelektualnih panogah tudi v podjetništvu poznamo kreativne in analitične procese. Skozi kreativne procese razvijamo svojo poslovno idejo, ustvarjamo nove rešitve in koncepte (domišljija je bolj pomembna kot znanje), skozi analitični proces pa preverimo dejansko priložnost (Kos, 2011).

Pridobljene informacije v analitičnem procesu naj bi podjetniku služile kot povratna informacija in na podlagi te lahko podjetnik razvije svojo idejo na naslednjo stopnjo.

V bistvu se izjemna poslovna ideja razvija skozi pisanje poslovnega načrta. Pred že omenjenimi začetnimi dejavniki (ideja, ljudje, kapital) je nujno potrebna, za začetek poslovne poti, odločitev. Ko se podjetnik enkrat odloči, bo slej kot prej prišel do poslovne priložnosti ne glede na poslovno idejo. Tako je eden izmed osnovnih namenov poslovnega načrta ta, da idejo razvija toliko časa, dokler nima prave poslovne priložnosti (Kos, 2011).

Poslovni načrt mora biti napisan kratko in jedrnato ter z bistvenimi informacijami. Pomembno je, da je dokument oblikovan v skladu s celostno grafično podobo in zraven standardne vsebinske strukture s podjetniško tematiko je potrebna naslovnica z logotipom, naslovom, datumom in kontaktnimi podatki. Velikokrat je koristno, če je dodana tudi verzija poslovnega načrta, tako za podjetnika kot za druge bralce, saj bo potrebno dokument velikokrat nadgraditi ali spremeniti glede na profil bralca (Kos, 2011). Dodati je potrebno, da gre v dokumentu za zaupne informacije.

3.3 USTANOVITEV s.p.

Oseba, ki želi postati sam svoj »gospodar«, torej samostojni podjetnik, mora v namen ustanovitve opraviti tri začetne korake, in sicer:

1. Prijava v poslovni register (registracija)
2. Prijava na Davčni urad Republike Slovenije (DURS)
3. Prijava na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS)

3.3.1 Prijava v poslovni register (registracija)

ZGD-1 določa, da lahko podjetnik začne opravljati svojo dejavnost šele, ko je pri AJPES vpisan v Poslovni register Slovenije. V prijavi za vpis v Poslovni register Slovenije mora podjetnik navesti (74. člen ZGD-1):

- predlagan datum vpisa, ki je poznejši od dne vložitve prijave za vpis in ni daljši od treh mesecev od dne vložitve prijave za vpis,
- firmo podjetnika in podatke o sedežu,
- podatke o skrajšani firmi, če jo ima,
- podatke o podjetniku: ime in priimek, EMŠO, prebivališče, davčno številko,
- podatke o zastopniku: ime in priimek, EMŠO, prebivališče, davčno številko,
- navedbo dejavnosti, ki jih bo podjetnik opravljal,
- podatke o drugih delih podjetnika kot enotah poslovnega registra v skladu z zakonom, ki ureja Poslovni register Slovenije,
- izjavo podjetnika, da nima neporavnanih dospelih obveznosti iz njegovih prejšnjih poslovanj.

Pravico opravljanja gospodarske dejavnosti pridobi z vpisom v evidenco samostojnih podjetnikov posameznikov pri Davčni upravi RS, razen če so za opravljanje posameznih dejavnosti s posebnimi predpisi določeni še posebni oz. dodatni pogoji. Pridobitev licence pri Obrtni zbornici Slovenije je predpisana npr. za opravljanje prevozniške dejavnosti podjetnika v cestnem prometu, za opravljanje

dejavnosti organiziranja oziroma prodaje turističnih potovanj itd. Tudi v primerih, ko zakon ne določa pridobitve posebne odločbe o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti, mora podjetnik izpolniti posebne pogoje, ki so z zakonom predpisani za opravljanje te dejavnosti. Preverjanje izpolnjevanja teh pogojev je v pristojnosti inšpekcijske službe, ki to preverjanje opravlja v okviru opravljanja svojih rednih nalog (npr. dejavnost trgovine).

3.3.2 Prijava na DURS

Samostojni podjetnik posameznik in tudi vsaka druga fizična oseba, ki opravlja dejavnost in je vpisana v Poslovni register Slovenije, mora v osmih dneh po vpisu v omenjeni register sporočiti davčnemu uradu naslednje podatke (Antić, 2011):

- davčna številka,
- osebno ime,
- firma oziroma ime,
- skrajšana firma,
- oseba, ki vodi poslovne knjige,
- podatki o poslovnih enotah doma in v tujini,
- podatki o številu in lokaciji poslovnih prostorov, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti in pridobivanje prihodkov,
- številke računov v tujini,
- podatke o kapitalskih naložbah doma in v tujini,
- povezane osebe.

Podjetnik, ki je davčni zavezanec, mora začetek opravljanja dejavnosti prijaviti davčnemu organu. Prav tako mu mora prijaviti vsakršno spremembo v zvezi z opravljanjem dejavnosti, kakor tudi prenehanje le te. Kot sem že omenil, podjetniku ni treba biti davčni zavezanec, če je njegov promet nižji od 25.000 evrov.

Hojnik (2009) glede podjetnika in njegovih davčnih obveznosti navaja: »O obvezni vključitvi govorimo takrat, ko znesek vašega obdavčljivega prometa preseže 25.000 evrov. V tem primeru je s.p. v vsakem primeru vključen v sistem davka na dodano vrednost. Seveda pa največ samostojnih podjetnikov v svojih bilancah ne prikaže prometa višjega od 25.000 evrov, tako da se jih velika večina samostojno odloča o vključitvi v sistem davka na dodano vrednost.«

3.3.3 Prijava na ZZS

Takšna prijava se opravi z vlogo o prijavi podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju, zavarovanju za starševsko varstvo, zavarovanju za primer brezposelnosti in o sklenitvi delovnega razmerja. Po novem so se dolžni po višji stopnji obvezno zdravstveno zavarovati tudi tako imenovani "popoldanski"

samostojni podjetniki, ki se šolajo (študenti), tisti, ki niso zaposleni poln delovni čas (najmanj 40 ur tedensko), ter upokojenci (Antić, 2011).

3.4 TOČKA OZ. PORTAL VEM

Vse zgoraj opisane korake (prijava v poslovni register, prijava na DURS in prijava na ZZZS) je danes mogoče opraviti preko spletnega portala e-vem. VEM je okrajšava za »vse na enem mestu«. Kot je zapisano na spletnem naslovu AJPES (http://www.ajpes.si/registri/vstopna_točka_vem/splosno): »Vstopne točke VEM so mesta, prek katerih stranke vlagajo vloge za registracijo (ustanovitev, vpis sprememb, izbris) gospodarskih družb in drugih subjektov vpisa v sodni register ter njihovih delov ter vloge za registracijo samostojnih podjetnikov in njihovih delov.«

Pogoj za takšen postopek je digitalno kvalificirano potrdilo. Gre za brezplačno storitev, ki jo lahko koristijo vsi, ki imajo v svojem spletnem brskalniku nameščeno omenjeno kvalificirano digitalno potrdilo za preverjanje identitete in elektronsko podpisovanje dokumentov ustreznih overiteljev. Samostojnemu podjetniku, ki se odloči za tak postopek, na točki VEM pripravijo predlog za vpis v register in pomagajo izdelati listine, ki jih je treba priložiti predlogu. Predlog z vsemi prilogami nato v elektronski obliki v imenu podjetnika posredujejo v sistem e-VEM. Naloge vstopnih točk VEM opravljajo vse izpostave AJPES, organizirane pa so tudi v okviru:

- ❖ Gospodarske zbornice Slovenije (GZS),
- ❖ Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije (OZS),
- ❖ Davčne uprave Republike Slovenije (DURS),
- ❖ upravnih enot (UE),
- ❖ Javne agencije za podjetništvo in tuje investicije (JAPTI) ter
- ❖ pri notarjih.

Pravno podlago za opravljanje nalog vstopnih točk VEM v postopkih registracije gospodarskih družb in drugih subjektov vpisa v Sodni register predstavlja Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnem registru (ZSReg-D), ki v 1. členu določa, kdo lahko pridobi položaj vstopne točke VEM in pogoje za opravljanje nalog vstopnih točk VEM. Pooblastila vstopnih točk VEM, notarjev in sodišč pa so podrobneje opredeljena v Zakonu o sodnem registru (ZSReg). Naj še dodam, da prek omenjenih vstopnih točk VEM lahko stranke vlagajo tudi vloge za prijavo davčnih podatkov, vloge za prijavo v obvezna socialna zavarovanja in vloge za pridobitev obrtnega dovoljenja.

3.5 FORMALNOSTI PO REGISTRACIJI

Ob ustanovitvi oziroma po registraciji podjetja je modro poskrbeti še za nekaj formalnosti, oziroma se poslužiti nekaterih storitev, ki so potrebne pri poslovanju podjetja ali pa pri poslovanju pomagajo (Borštnik, 2011):

- poslovni račun: za odprtje poslovnega računa podjetnik potrebuje izpis iz Poslovnega registra Slovenije, potrdilo o plačanih prispevkih ter vlogo za odprtje in vodenje poslovnega računa, ki ga dobite na banki;
- podjetniško literaturo, pravne obrazce, e-knjige, priročnike, strokovno literaturo - za lažje poslovanje podjetja;
- sistem za kompletno registracijo delovnega časa;
- računalniško, programsko opremo, telefon, e-mail ter ostalo tehnično in drugo opremo za pisarno;
- program za izdajo računov, potnih nalogov ter vodenje poslovanja podjetja;
- promocijo podjetja;
- poslovno svetovanje: svetovanje pri poslovni ideji ter izdelava poslovnega načrta;
- urejeno računovodstvo;
- opravljeno usposabljanje iz varstva pri delu, izdelava izjave o varnosti z oceno tveganja ter opravljen zdravniški pregled pri medicini dela.

4 POSLOVANJE SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA

ZGD-1 v svojem osmem poglavju (členi 53–70) ureja poslovne knjige in letno poročilo. V 2. odstavku 53. člena določa, da veljajo določbe tega poglavja za podjetnika, katerega podjetje ustreza merilom za srednje ali velike družbe (razen 57. člena tega zakona). Za podjetnika, ki izpolnjuje pogoje za majhnega podjetnika, veljajo drugačne zakonske določbe kot za srednjega ali velikega podjetnika. Poleg ZGD-1 pa veljajo še določbe drugih predpisov, o čemer bom pisal v nadaljevanju.

Na tem mestu naj navedem in opišem posamezne ključne pojme, ki se pojavljajo pri računovodstvu s.p.-ja.

➤ Poslovne knjige s.p.

Podjetnik vodi poslovne knjige po načelih enostavnega ali dvostavnega knjigovodstva in sicer mora voditi

(http://bazaznanja.racunovodja.com/index.php?title=Samostojni_podjetniki):

- knjigo prihodkov in odhodkov, v katero vpisuje po kronološkem (časovnem) zaporedju vse poslovne dogodke svojega s.p.-ja;
- evidenco terjatev in obveznosti;
- evidenco ostalih terjatev in obveznosti in
- register osnovnih sredstev, ki se vodi v obliki vnaprej vezane knjige.

➤ Knjigovodske listine

Za vsak poslovni dogodek mora s.p. sestaviti knjigovodsko listino, ki pokaže spremembo sredstev in obveznosti do virov sredstev ali pa v nastanku odhodkov ali prihodkov. Izvirne knjigovodske listine, ki so podlaga za evidentiranje poslovnih dohodkov, so: prejeti računi, izdani računi, izpiski denarnih sredstev, obračun prispevkov podjetnika in potni nalogi

(http://bazaznanja.racunovodja.com/index.php?title=Samostojni_podjetniki).

Izpeljane knjigovodske listine pa mora sestaviti za knjiženje stroškov, kot je amortizacija osnovnih sredstev, izravnava, popravkov v poslovnih knjigah itd.

➤ Opredmetena osnovna sredstva

Nabavno vrednost osnovnega sredstva sestavljajo njegova nakupna cena, uvozne in nevračljive nakupne dajatve ter stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno njegovi usposobitvi za uporabo

(http://bazaznanja.racunovodja.com/index.php?title=Samostojni_podjetniki). Pri tem je potrebno upoštevati, da se davek na dodano vrednost ne povrne. Osnovna sredstva se vrednotijo po modelu nabavne vrednosti. Pri obračunu amortizacije se je potrebno ravnati po metodi enakomernega časovnega amortiziranja in sicer po posamičnih osnovnih sredstvih. Podlaga oz. osnova za obračun amortizacije je

njena nabavna vrednost. Obračunavat se prične prvega dne v naslednjem mesecu, ko je osnovno sredstvo razpoložljivo za uporabo.

➤ **Izkaz poslovnega izida**

To je računovodski izkaz, ki prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid v določenem obdobju. Splošni obrazec je predviden v ZGD-1, podrobneje pa je opredeljen v Slovenskem računovodskem standardu 25.

Bilanca stanja je računovodski izkaz, ki prikazuje sredstva in obveznosti do virov sredstev po njihovem stanju na določen dan.

V izkazih ni dovoljeno pobotati posameznih aktivnih postavk s posameznimi pasivnimi postavkami ali posameznih postavk prihodkov s posameznimi postavkami odhodkov. V bilancah stanja in izkazih poslovnega izida za zaporedna poslovna leta je treba uporabljati enak način členitve postavk. Spremeniti ga je dovoljeno samo izjemoma. V takem primeru je treba v prilogi s pojasnili k računovodskim izkazom opozoriti na to okoliščino in pojasniti razloge za spremembo načina členitve postavk.

4.1 KNJIGOVODSTVO IN s.p.

Naj še naštejemo osnovne predpise, ki se nanašajo na delovanje s.p., in na kratko povzamem njihovo vsebino:

❖ ZGD-1

Za podjetnika, katerega podjetje ustreza merilom za srednje ali velike družbe, veljajo torej določbe tega zakona o poslovnih knjigah in letnih poročilih, in sicer člani od 53 - 71 (razen 57. člena tega zakona).

54. člen, v katerem so določena splošna pravila o računovodenju, določa: »Družbe in podjetniki morajo voditi poslovne knjige in jih enkrat letno zaključiti v skladu s tem zakonom in slovenskimi računovodskimi standardi ali mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, če zakon ne določa drugače. Poslovno leto se lahko razlikuje od koledarskega leta. Na podlagi zaključenih poslovnih knjig je treba za vsako poslovno leto v treh mesecih po koncu poslovnega leta sestaviti letno poročilo.« Letno poročilo mora biti sestavljeno jasno in pregledno. Izkazovati mora resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida.

❖ Zakon o dohodnini (najmanj v delu, ki se nanaša na davek od dohodka iz dejavnosti – to so člani 32–56)

S.p. mora davčnemu organu predložiti davčni obračun najkasneje do 31. 3. v tekočem letu za preteklo leto, v katerem ugotovi obveznost za davek od dohodka iz dejavnosti, ki jo s.p. poravnava najkasneje v 30 dneh po predložitvi davčnega obračuna. V omenjenih členih je mogoče tudi najti, kaj se prizna kot odhodek (strošek), oziroma v kakšni višini je določen strošek še davčno

priznan oziroma davčne olajšave, ki vplivajo na ugotovljeno višino davčne osnove. Davčna stopnja in izračun davka je enak kot pri dohodkih fizične osebe (letna napoved dohodnine). Razlika je v tem, da se s.p.-ju med letom ne upošteva splošna olajšava. Le-ta se upošteva šele ob obračunu dohodnine fizične osebe na podlagi dohodninske napovedi.

❖ Slovenski računovodski standard 39 (SRS 39)

Je računovodski standard, ki "predpisuje" način računovodenja, oblike bilance stanja in izkaza poslovnega izida za zunanje poročanje. V njem je določeno, kako s.p. vodi poslovne knjige.

❖ Pravilnik o poslovnih knjigah in drugih davčnih evidencah

za osebe, ki dosegajo dohodek z opravljanjem dejavnosti. V tem pravilniku je najpomembnejši del, ki se nanaša na evidenco knjigovodskih listin pretokov med podjetjem in gospodinjstvom lastnika. Pretoki so lahko: namesto iz poslovnega računa s.p.-ja podjetnik poravnava določene obveznosti iz svojega osebnega računa (nastane obveznost do gospodinjstva); iz poslovnega računa poravnava račun, ki se nanaša na podjetnikovo gospodinjstvo in zato ne predstavlja stroška/odhodka s.p.-ja (v tem primeru nastane terjatev do gospodinjstva)

(http://bazaznanja.racunovodja.com/index.php?title=Samostojni_podjetniki).

Davčni zavezanci morajo do 31.12. tekočega leta obvestiti davčni organ o načinu vodenja poslovnih knjig v naslednjem poslovnem letu (kako bo vodil poslovne knjige; ali bo imel enostavno ali dvostavno knjigovodstvo).

4.1.1 Enostavno in dvostavno knjigovodstvo

➤ Enostavno knjigovodstvo

Podjetniki praviloma vodijo poslovne knjige po sistemu dvostavnega knjigovodstva in na način, ki velja za gospodarske družbe. Način vodenja poslovnih knjig in sestavljanja računovodskih izkazov podjetnika, katerega podjetje ustreza merilom za majhne družbe, ureja SRS 39 s tem, da lahko vodi poslovne knjige po sistemu enostavnega knjigovodstva v skladu s SRS 39, če ni v zadnjem poslovnem letu prekoračil dveh od teh meril (Ivanjko, Kocbek, Prelič, 2009, str. 330):

- da povprečno število delavcev ne presega tri;
- da so letni prihodki nižji od 42.000 evrov;
- da povprečna vrednost aktive, izračunana kot polovica seštevka vrednosti aktive na prvi in zadnji dan poslovnega leta ne presega 25.000 evrov. To velja tudi za podjetnike, ki začnejo opravljati dejavnost in v prvem poslovnem letu ne zaposlujejo povprečno več kot tri delavce.

Podjetniku ni treba voditi poslovnih knjig in sestaviti letnega poročila, če izpolnjuje pogoje o prihodkih iz dejavnosti, o zaposlenih delavcih in o načinu preteklega ugotavljanja davčne osnove, ki jih zakon, ki ureja dohodnino, določa za zavezance za davek od dohodka iz dejavnosti, ki lahko pri ugotavljanju davčne osnove zahtevajo upoštevanje normiranih dohodkov (Ivanjko, Kocbek, Prelič, 2009, str.

330). Enako pa velja tudi za podjetnika, ki šele začne opravljati dejavnosti in v prvem poslovnem letu ne zaposluje delavcev.

SRS 39 določa za male podjetnike poslovne knjige, ki jih mora voditi pri enostavnem knjigovodstvu, in sicer:

- knjigo prihodkov in odhodkov;
- evidenco terjatev do kupcev in evidenco obveznosti do dobaviteljev;
- knjigo ostalih terjatev;
- knjigo ostalih obveznosti;
- register osnovnih sredstev.

Za enostavno vodenje knjigovodstva za s.p. velja:

- da podjetniku med letom ni potrebno knjižiti zalog materiala in blaga, ob koncu leta le ugotovi stanje porabe in zaloge s podpisom;
- obračunano amortizacijo lahko izkaže neposredno v izkazu poslovnega izida;
- poslovni izid ugotavlja le računsko in sicer v predpisani bilančni shemi;
- terjatve ugotavlja le računsko kot razliko med sredstvi in dolgovi.

➤ **Dvostavno knjigovodstvo**

Podjetniki so dolžni voditi poslovne knjige po sistemu dvostavnega knjigovodstva, če presegajo merila za vodenje poslovnih knjig po sistemu enostavnega knjigovodstva. Pri dvostavnem knjigovodstvu je bistveno to, da mora vsako knjiženje poslovnih dogodkov zagotoviti bilančno ravnotežje. Vsaka vknjižba mora zato imeti svojo nasprotno knjižbo. Aktiva mora biti enaka pasivi oz. vsota postavk aktive more biti enaka vsoti postavk pasive. Pri takšnem knjigovodenju obstajata dve temeljni knjigi (dnevnik in glavna knjiga) in pomožne knjige. V glavni knjigi so sistematsko prikazane spremembe stanj sredstev in obveznosti do virov sredstev, prihodkov in odhodkov na določenih kontih v skladu z uveljavljenih kontnim planom. Dnevnik je razvid, v njem se podatki vodijo po časovnem zaporedju. V dnevniku se knjižijo vsi poslovni dogodki, ki so predmet bilančne in zunajbilančne evidence. In potem so še pomožne knjige. Delimo jih na razčlenjene razvide in druge pomožne knjige. Prvi so analitične evidence, ki pojasnjujejo temeljne konte glavne knjige. Gre za razčlenjene izvide osnovnih sredstev, materiala, proizvodov, kupcev, dobaviteljev in podobno. Druge pomožne knjige pa so register opredmetenih osnovnih sredstev, blagajniška knjiga, knjiga prejetih računov in druge knjige, ki praviloma dopolnjujejo temeljne konte glavne knjige.

Torej, če povzamem, poslovne knjige se lahko vodijo po načinu enostavnega ali dvostavnega knjigovodstva. Razlika je naslednja:

- enostavno knjigovodstvo – vsak poslovni dogodek se knjiži le enkrat, zaradi česar je enostavno knjigovodstvo precej manj pregledno kot dvostavno;
- dvostavno knjigovodstvo – vsaka vknjižba ima svojo protivknjižbo, kar ustvarja bilančno ravnotežje.

Od velikosti podjetja je odvisno, na kakšen način se bodo vodile poslovne knjige ter druge obveznosti (npr. obveznost statističnega poročanja). Za podjetnika, ki po ZGD-1 izpolnjuje pogoje za majhnega podjetnika (te pogoje sem v nalogi že navedel), veljajo drugačne zakonske določbe kot za srednjega ali velikega podjetnika. Ko podjetnik začne opravljati dejavnost in ko podatki še niso na razpolago, se podjetnik načeloma lahko sam odloči, kako, na kakšen način bo vodil poslovne knjige. O načinu, ki ga izbere, mora obvestiti pristojen davčni organ najkasneje do 31. 12. tekočega leta za naslednje leto.

4.2 OBDAVČITEV s.p.

Nekaj o obdavčitvi s.p. sem sicer že omenil, pa vendar naj na tem mestu temu »področju« namenim več pozornosti.

S.p. kljub svoji kratici ostaja fizična oseba in njegov status samostojnega podjetnika ne pomeni, da je pravna oseba, ki bi bila ločena od fizične osebe. Iz tega razloga za njegovo obdavčitev velja in se uporablja Zakon o dohodnini (v nadaljevanju ZDoh-2) tako kot za ostale fizične osebe.

Predmet obdavčitve pri s.p. je dohodek iz dejavnosti, ki jo opravlja. Za tak dohodek se šteje dohodek, dosežen z opravljanjem vsake podjetniške, kmetijske, gozdarske, poklicne ali druge neodvisne samostojne dejavnosti. Bistvena elementa, na katerih temelji opredelitev dohodka iz dejavnosti sta, da se dejavnost opravlja trajno (o opravljanju dejavnosti ne moremo govoriti, če gre za enkratno ali občasno posel) in neodvisno oziroma samostojno (zavezanec opravlja dejavnost na svoj račun, v svojo korist, na svojo odgovornost ter za opravljanje dejavnosti podjetnik jamči z vsem svojim premoženjem) (Mercina, 2011).

4.2.1 Ugotavljanje davčne osnove

Davčna osnova od dohodka iz dejavnosti za samostojnega podjetnika se ugotavlja na enega izmed naslednjih načinov (Mercina, 2011).

➤ Ugotavljanje z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov

Pri tistih podjetnikih, ki ugotavljajo davčno osnovo z upoštevanjem dejanskih prihodkov in odhodkov, je davčna osnova dobiček, ki se ugotovi tako, da se od prihodkov, ustvarjenih v koledarskem letu, odštejejo odhodki. V primeru, da podjetnik zbere tak način, mora davčnemu organu najkasneje do 31. marca tekočega leta predložiti obrazec davčnega obračuna akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti, v katerega vpišejo prihodke in odhodke, ki so jih dosegli v preteklem letu. V davčnem obračunu lahko podjetnik uveljavlja tudi davčne olajšave, ki jih določa ZDoh-2, in sicer:

- olajšavo za vlaganja v raziskave in razvoj,

- olajšavo za investiranje,
- olajšavo za zaposlovanje invalidov,
- olajšavo za zavezanca invalida,
- olajšavo za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju,
- olajšavo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje,
- olajšavo za donacije.

Od ugotovljene davčne osnove morajo podjetniki plačati akontacijo dohodnine od dohodka iz dejavnosti. Pri izračunu akontacije dohodnine se upoštevajo stopnje dohodnine iz davčne lestvice (od 16 do 41 %), zavezanci pa lahko upoštevajo tudi splošno olajšavo, dodatno splošno olajšavo in posebno olajšavo za vzdrževane družinske člane. Olajšave lahko upoštevajo pod pogojem, da jim za posamezno davčno leto te olajšave niso bile upoštevane pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga izplača glavni delodajalec, ali je bilo na ta način upoštevanih manj kot 5/12 teh olajšav (Mercina, 2011).

➤ **Ugotavljanje z upoštevanjem normiranih odhodkov**

Ta način je poenostavljen način ugotavljanja davčne osnove, pri čemer se izhaja iz dejanskih prihodkov, odhodki pa so določeni v pavšalu in znašajo 25 odstotkov ustvarjenih prihodkov. Izjema so zavezanci, ki opravljajo kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnost na kmetiji, dejavnost domače in umetnostne obrti; slednji lahko pri ugotavljanju davčne osnove upoštevajo normirane odhodke v višini 70 odstotkov ustvarjenih prihodkov (Mercina, 2011). Takšno ugotavljanje je namenjeno predvsem zavezancem, ki šele začenjajo z opravljanjem dejavnosti, in zavezancem z manjšim obsegom poslovanja. Za navedeni način ugotavljanja davčne osnove se lahko odloči le tisti zavezanec, ki izpolnjuje določene pogoje, in sicer (Mercina, 2011):

- zanj ne obstaja obveznost vodenja poslovnih knjig in evidenc po drugih predpisih (obveznost vodenja poslovnih knjig ne obstaja takrat, kadar noben nedavčni zakon ne določa, da bi moral zavezanec voditi poslovne knjige in evidence),
- njegovi prihodki iz dejavnosti ne presegajo 42.000 evrov (višina prihodkov se ugotavlja za obdobje zadnjih dvanajst mesecev, in sicer za obdobje od novembra prejšnjega leta do vključno oktobra tekočega leta),
- ne zaposluje delavcev, torej delo in vse poslovne funkcije opravlja sam.

Tak način je poenostavljen, saj podjetniku ni potrebno voditi evidence o dohodkih oz. stroških, ki jih imajo pri svojem poslovanju. Voditi morajo le evidenco izdanih knjigovodskih listin in evidenco osnovnih sredstev in ker je takšno vodenje evidence preprosto, lahko to storijo kar sami. Takšen način ugotavljanja davčne osnove zato za podjetnika pomeni prihranek časa in denarja, kar pa je seveda odvisno od obsega poslovanja. V primeru, da se podjetnik odloči za tak način ugotavljanja

davčne osnove, ne more uveljavljati olajšav in drugih odhodkov, ki so lahko višji od normiranih.

5 PREOBLIKOVANJE IN PRENEHANJE SAMOSTOJNEGA PODJETNIKA

Samostojni podjetnik se lahko odloči za prenehanje opravljanja svoje dejavnosti, za preoblikovanje svojega pravnega statusa ali za prenos premoženja. Vzroki, ki so pomembni za omenjeno prenehanje, preoblikovanje, prenos so:

- redna upokojitev, invalidska upokojitev, smrt samostojnega podjetnika,
- povečan obseg poslovanja, povečan dobiček in posledično povečana davčna osnova, visoka obdavčitev po progresivni dohodninski lestvici,
- drugo (zahteva poslovnih partnerjev po preoblikovanju, poslovanje v kapitalski družbi z več lastniki itd.),
- prekinitev dejavnosti s.p. zaradi prenosa dejavnosti na družinske člane – prevzemnik s.p..

Praktično gledano ni mogoče izdelati enotnega vzorca prehoda poslovanja iz ene v drugo obliko poslovanja, saj je predhodno treba za vsak primer posebej poznati dosedanje aktivnosti podjetnika, njegovo dejavnost in premoženje in tako šele na podlagi ocen in analiz določiti cilje in načine prenosa podjetja.

5.1 PREOBLIKOVANJE s.p.

Nemalokrat se v praksi dogaja, da se samostojni podjetnik preoblikuje v drugo pravnoorganizacijsko obliko gospodarskega subjekta. Pri tem gre le za statusno preoblikovanje, torej za preoblikovanje samostojnega podjetnika v gospodarsko družbo. Pri takšnem postopku preoblikovanja gre za to, da samostojni podjetnik kot ustanovitelj gospodarske družbe opravlja gospodarsko dejavnost s podjetjem (z istimi delavci in istimi sredstvi), ki ga prenese oz. vnese v določeno pravnoorganizacijsko obliko družbe. Potrebno pa je dodati, da ne gre za preoblikovanje s.p., kadar le ta v celoti ohrani svojo dejavnost in organizacijo podjetja in kot ustanovitelj ustanovi kapitalno družbo in pri tem organizira v novoustanovljeni družbi še drugo podjetje z drugimi sredstvi in drugimi delavci, ne glede na to, ali v družbi opravlja enako ali podobno dejavnost. V takšnem primeru gre za redni postopek ustanavljanja družbe, katere ustanovitelj je pač samostojni podjetnik. Prav tako ne gre za preoblikovanje, kadar s.p. preneha s svojo dejavnostjo, ki jo je opravljal kot s.p. in se izbriše iz registra ter kot fizična oseba ustanovi gospodarsko družbo, v okviru katere organizira novo podjetje.

Preoblikovanje s.p. pomeni le spremembe v pravni sferi ter v organizacijski obliki. Pri tem ne pride do nobenih sprememb na področju gospodarskega poslovanja in organiziranosti podjetja.

5.1.1 Preoblikovanje s.p. v d.o.o.

Najpogosteje se dogaja, da se s.p. preoblikuje v (enoosebno) družbo z omejeno odgovornostjo (d.o.o.).

Veliko podjetnikov se na začetku kariere odloči za poslovanje na podlagi statusa s.p.. Res je, da so začetni stroški nižji kot stroški ustanovitve družbe z omejeno odgovornostjo (d.o.o.), vendar pa je treba poudariti, da poslovanje preko kapitalne družbe zagotavlja družbeniku precej več varnosti, kot jo ima samostojni podjetnik

(<http://www.pravno-davcno-svetovanje-ikgroup.si/index.php/canki-in-nasveti/152-preoblikovanjespvdoo>). Družbenik kapitalne družbe **ne odgovarja za obveznosti svoje družbe z vsem svojim premoženjem**, medtem ko **samostojni podjetnik za dolgove v zvezi z dejavnostjo odgovarja s celotnim osebnim premoženjem**. Poleg navedenega je izredno pomemben tudi odnos potencialnih strank do kapitalnih družb, ki na trgu uživajo večji ugled in zaupanje kot samostojni podjetniki, kar lahko dodatno olajša poslovanje.

Veliko samostojnih podjetnikov se zato odloči, da bodo svoj s.p. preoblikovali v d.o.o.. Postopek sicer ni tako enostaven in vedno je za to dobro pridobiti strokovno pomoč. Če se samostojni podjetnik odloči, da se bo statusno preoblikoval, lahko to stori na dva načina, in sicer:

- ❖ podjetje prenese na novo kapitalno družbo, ki se ustanovi zaradi prenosa podjetnikovega podjetja ali
- ❖ podjetje prenese na prevzemno kapitalno družbo, ki je bila ustanovljena že prej.

Bistveno je, da s prenosom preide na družbo podjetje podjetnika in tudi vse njegove pravice in obveznosti v zvezi s tem podjetjem. Družba kot univerzalni pravni naslednik vstopi v vsa pravna razmerja v zvezi s prenesenim podjetjem podjetnika. Če družba ne izpolni obveznosti, ki so nastale pri podjetniku v zvezi z njegovim podjetjem pred vpisom prenosa podjetja v register, podjetnik zanje odgovarja z vsem svojim premoženjem.

Prenos podjetja na novo kapitalno družbo pomeni, da se pri preoblikovanju s.p. v d.o.o. zaradi prenosa podjetnikovega podjetja ustanovi nova kapitalna družba. V navedenem primeru se prenos opravi na podlagi enostranskega pravnega posla oziroma sklepa podjetnika o njegovem preoblikovanju. Pomembno je, da kapitalna družba pred preoblikovanjem še ne obstaja in se torej ustanovi z namenom, da podjetnik nanjo prenese vso svojo dejavnost. Postopek prenosa poteka v več korakih

(http://www.podjetniski-portal.com/clanki/informacija/21/preoblikovanje_iz_sp_v_doo):

1. Napoved preoblikovanja

Podjetnik mora vsaj tri mesece pred svojim preoblikovanjem v d.o.o. na primeren način (s pismi upnikom, v sredstvih javnega obveščanja, poslovnih prostorih) objaviti, da bo svojo dejavnost nadaljeval v drugi pravnoorganizacijski obliki ter ob tem navesti tudi dan preoblikovanja.

2. Sklep o prenosu podjetja

Za vpis nove družbe v register mora podjetnik v pisni obliki pripraviti sklep podjetnika o prenosu. V sklepu o prenosu morajo biti navedeni: firma in sedež podjetnika, izjava o prenosu podjetja in vrednost podjetja (premoženje ter pravice in obveznosti v zvezi s podjetjem) na dan obračuna prenosa podjetja z natančnim opisom podjetja. Sklepu mora biti priložen tudi akt o ustanovitvi družbe, z navedbo, da je družba ustanovljena s prenosom podjetja podjetnika. Ustanovitev nove družbe pa poteka po enakem postopku, kot velja za ustanovitev enoosebne d.o.o.. dodati je potrebno še to, da če je vrednost podjetja več kot 100.000 EUR, mora ustanovitev nove družbe pregledati ustanovitveni revizor.

3. Vpis v sodni register

Podjetnik mora vložiti prijavo za vpis takšnega prenosa pri registrskem organu. Prijavi oz. predlogu za vpis prenosa je treba predložiti sklep o prenosu podjetja in listine, ki jih je treba predložiti ob vpisu ustanovitve nove družbe v register. Pri vpisu družbe v register je potrebno vpisati tudi kako je družba nastala, da je torej nastala s prenosom podjetja samostojnega podjetnika. Ko je to storjeno in ko je prenos vpisan, podjetnik preneha opravljati dejavnost, tako podjetje podjetnika preide na novo ustanovljeno družbo, podjetnik pa postane imetnik deležev nove družbe.

5.2 DAVČNO NEVTRALEN NAČIN PRENOSA DEJAVNOSTI PODJETJA NA PODJETJE PREVZEMNIKA Z ENAKIM STATUSOM S.P.

Pri takšnem prenosu je prenosnik s.p. in prevzemnik prav tako s.p. Na podlagi Zakona o dohodnini, ki se uporablja od 1. 1. 2007 naprej, je skladno z določbo 51. člena predviden davčno nevtralen prenos dejavnosti samostojnega podjetnika na naslednika, ki bi imel enak status, le v primeru, ko se prekinitev dejavnosti prijavi zaradi upokojitve, invalidnosti, smrti davčnega zavezanca in v primerih, ko se prenaša dejavnost na zakonca, otroka, posvojenca ali pastorka kot novega zasebnika. Pri tem so predpisani naslednji pogoji (Gostiša, M.):

- novi zasebnik nadaljuje z opravljanjem dejavnosti v Sloveniji;
- novi zasebnik mora ovrednotiti prevzeta sredstva in obveznosti, amortizirati prevzeta sredstva in izračunavati dobičke in izgube v zvezi s prejetimi sredstvi in obveznostmi z upoštevanjem vrednosti na dan prenehanja opravljanja dejavnosti zavezanca, po kateri bi se izhajalo pri izračunu davčne osnove pri zavezancu, ki je prenehal z opravljanjem dejavnosti, oziroma na način kot če do prenehanja opravljanja dejavnosti ne bi prišlo;

- novi zasebnik prevzame rezervacije, ki jih je oblikoval zavezanec, ki je prenehal z opravljanjem dejavnosti, ki se lahko pripišejo podjetju, ki se prenaša, in pogoje v zvezi s temi rezervacijami, kot bi veljali za zavezanca, ki je prenehal z opravljanjem dejavnosti, kot če do prenehanja opravljanja dejavnosti ne bi prišlo.

Če ti pogoji niso izpolnjeni v obdobju petih let po prenosu dejavnosti, se obdavči tudi prenositelja (izjema je, ko gre za prekinitev dejavnosti zaradi smrti). Prenos podjetja mora biti priglašen pri davčnem organu na obrazcih za prigrasitev davčne obravnave ob prenehanju opravljanja dejavnosti in nadaljevanje po drugi osebi, ki so objavljeni na podlagi pravilnika.

Prevzemnik dejavnosti mora odpreti dejavnost s.p. še pred prenehanjem opravljanja dejavnosti prenosnika. Pred prenosom premoženja se mora tudi registrirati kot zavezanec za davek na dodano vrednost. Le pod temi pogoji je možno realizirati davčno nevtralni prenos podjetja prenosnika na podjetje prevzemnika. Davčno nevtralen prenos premoženja je torej pod navedenimi pogoji neobdavčen:

- z dohodnino,
- ni potrebno poračunati investicijskih olajšav,
- ni poročuna DDV,
- ni potrebno plačati 5-odstotni davek na prometno vrednost motornih vozil,
- ni obračuna 2-odstotnega davka na promet nepremičnin.

5.3 PRENEHANJE s.p.

Samostojni podjetnik, ki želi prenehati opravljati dejavnost, mora skladno z Zakonom o gospodarskih družbah vsaj tri mesece pred prijavo prenehanja opravljanja dejavnosti na primeren način (s pismi upnikom, v sredstvih javnega obveščanja, poslovnih prostorih) objaviti, da bo prenehal opravljati dejavnost ter ob tem navesti tudi dan prenehanja opravljanja dejavnosti (Mercina, 2011). Namen tega roka je predvsem v tem, da se zainteresirana javnost (poslovni partnerji in upniki) seznanijo z odločitvijo samostojnega podjetnika o zaprtju svojega podjetja oz. o prenehanju opravljanja njegove dejavnosti. Samostojni podjetnik pa mora v tem času poravnati še vse obveznosti do svojih upnikov. V zvezi s prenehanjem s.p. bom izpostavil ključne točke:

1. Izbris s.p. iz Poslovnega registra Slovenije

Tako kot se je samostojni podjetnik ob ustanavljanju moral vpisati v Poslovni register Slovenije, se mora iz njega tudi izbrisati v primeru prenehanja opravljanja svoje dejavnosti. Prijavo za izbris iz Poslovnega registra Slovenije mora podjetnik vložiti najmanj 15 dni pred želenim datumom izbrisa iz omenjenega registra. Takšno prijavo lahko vloži podjetnik sam ali preko pooblaščenca, pri čemer mora slednji pri vložitvi vloge predložiti pisno pooblastilo, na katerem je overjen podpis pooblastitelja. Slednji se lahko overi pri notarju ali na upravni enoti. Prijavo za izbris

lahko samostojni podjetnik vloži prek spletnega portala e-VEM ali na vstopnih točkah VEM.

2. Obveznosti do DURS-a

Podjetnik je dolžan v roku 30 dni od dneva prenehanja opravljanja dejavnosti na DURS vložiti davčni obračun akontacije dohodnine od dohodka iz dejavnosti na dan prenehanja opravljanja dejavnosti. Iz njega morajo biti razvidni prihodki in odhodki, ki so nastali do dneva prenehanja opravljanja dejavnosti. Od 1.1. 2009 je mogoče dokumente oddajati samo še preko sistema e-davki, kjer so natančno določene vse obveznosti ki jih ima podjetnik in kako poteka postopek oddaje obračuna.

3. Odjava iz zavarovanja

Po izbrisu iz registra se mora samostojni podjetnik v roku 8 dni odjaviti iz sistema zavarovanja. Odjavo se opravi z izpolnjenim obrazcem M2 (tega je podjetnik prejel skupaj z obrazcem M1, ko je opravil prijavo v zavarovanje). Lahko pa se odjava izvede tudi na sedežu območne enote ter po elektronski poti in sicer preko portala e-VEM.

4. Delovna doba

Podjetniku se delovna doba prizna na podlagi plačanih socialnih prispevkov. S 1.1. 2009 je bila ukinjena delovna knjižica in od tega dneva dalje evidenco o plačanih prispevkih vodita Zavod za invalidsko in pokojninsko zavarovanje (v nadaljevanju ZPIZ) in DURS. DURS vodi evidenco o plačanih prispevkih, ZPIZ pa o doseženi zavarovalni dobi. Po odjavi iz zavarovanja je priporočljivo, da si podjetnik pridobi potrdilo o plačanih prispevkih s strani DURS-a, saj mu bo tako potrdilo koristilo pri dokazovanju dolžine delovne dobe v primeru, da bi kadarkoli v prihodnosti prišlo do spora glede dolžine delovne dobe in plačanih prispevkov (Mercina, 2011). Iz tega razloga je prav tako priporočljivo, da si tudi sam vodi evidenco o tem, koliko prispevkov je že plačal.

Naj še dodam, da ZGD-1 predpisuje sankcije za tiste samostojne podjetnike, ki ne prijavijo prenehanja poslovanja tako, kot to določa zakon, in sicer predpisuje globo od 600 do 1600 evrov.

6 PODJETJE ČILI PIPP GOJENJE IN PRODAJA

6.1 MOJE PRVO SREČANJE S FEFERONI IN ČILIJI

Minilo je že nekaj let, odkar sem v neki piceriji na mizi opazil majhno stekleničko, v kateri je bila ostra začimba, ki jo gurmani na veliko uporabljajo za izboljšanje okusa naročene jedi. Previdno sem poizkusil vsebino te stekleničke in kaj hitro ugotovil, da je bil okus tako močan, da sem hitro segel po kozarcu hladnega piva.

Na moje vprašanje natakarkarju, kaj sem zaužil, mi je dejal, da so to začimbe Tabaska, pekoče paprike, ki pretežno raste v Mehiki. Potolažil me je, da bo pekoči okus v ustih kmalu minil in da ta začimba deluje kot zdravilo za prebavo. Povedal mi je še, da imajo v boljših restavracijah še bolj raznovrstno ponudbo različnih pekočih sestavin. V tovarni, kjer sem bil pred leti zaposlen, sem v času dopoldanskega odmora sodelavcem pripovedoval dogodivščino pri degustaciji pekoče paprike v piceriji. Mojo pozornost je v debati pritegnil moj takratni sodelavec, ki mi je zatrdil da pozna vse te zadeve, saj se ljubiteljsko ukvarja s pridelavo oziroma gojenjem tovrstnih začimb. Obrazložil mi je, da take pekoče omake izdelujejo iz tako imenovanih čilijev, katero poreklo izhaja iz Mehike, danes pa jih vzgajajo že po vsem svetu. Podobne feferone, kot smo jih takrat imenovali, je gojil tudi doma. Bolj iz radovednosti kot iz gurmanskih nagibov sem sodelavca zaprosil, če mi priskrbi eno od sadik, da bom tudi sam poizkusil z gojenjem.

6.1.1 Prvi začetki

Začetek se mi je zdel zelo obetaven. V cvetlični lonček sem posadil sadiko, ki je kmalu zrasla v manjši grmiček, na katerem so zrasli lepi, majhni, svetleči čiliji. Pekoče sadeže sem podaril prijateljem, ostale pa sem zdrobil in zmešal še z drugimi sestavinami in naredil prvo svojo pekočo omako. Recepturo sem dobil na spletu.

Pri tem mi je veliko pomagala tudi moja praksa v gostinstvu, ki sem jo pridobil pri poklicnem šolanju gostinstva in nekajletnih delovnih izkušnjah. Vsi ti poskusi so mi dali veliko volje in veselja, da sem postavil rastlinjak na vrtu, v katerega sem posadil večje število različnih sadik, katerih semena, pridobljena tudi iz tujine, mi je uspelo vzgojiti kar doma v stanovanju. Pridelek čilijev, vzgojenih v rastlinjaku, pa je začela počasi preseirati nivo, ki ga nudi ljubiteljska dejavnost.

6.1.2 Zakaj s.p.?

Situacija me je prisilila, da sem bil primoran odpreti svoj popoldanski s.p. Vse več zanimanja ne le med znanci, prijatelji in sorodniki me je prepričevalo, da so moji izdelki okusni in povpraševanje je naraščalo iz dneva v dan. Zanimanje za mojo

izbiro izdelkov so pokazale tudi trgovine in lastniki picerij. Začel sem resno razmišljati tudi o imenu in logotipu moje dejavnosti. Vse skupaj sem prenesel še na splet in rezultati oglašanja so bili nad pričakovanji.

6.2 OPIS PODJETJA IN LOGOTIP

Za logotip sem izbral značilno obliko čilija, ki je postavljen na mesto črke I, besede čili in mojega priimka Pipp. Še pred nastankom s.p.-ja pa sem za logotip uporabljal kar ime domene www.kupicili.si, katerega sem uporabil pri svoji prvi spletni strani-trgovini (trenutna spletna trgovina je že druga-posodobljena spletna trgovina). Kaj kmalu so se pojavili prvi interesenti, ki so me zasuli z vprašanji o načinu gojitve, poreklu te pekoče zelenjave, o načinu dobave, sajenju itd. Vsega tega dela sem se v začetku lotil sam. Povpraševanje po mojih izdelkih in vsesplošno zanimanje, ki sem ga zasledoval na spletu, mi je dalo misliti, da sem na pravi poti s svojo dejavnostjo.

6.3 KRATKA PREDSTAVITEV ČILIJEV IN GOJENJE

Naraščati je začelo tudi zanimanje za posamezne vrste čilijev. Poklical sem kar nekaj podjetij in posameznikov, ki se ukvarjajo s tovrstno dejavnostjo, obenem pa sem začel iskati tudi raznovrstno strokovno literaturo na temo pekočih omak. Seznanil sem se z nekaj vrstami čilijev, ki prevladujejo v svetu. Moja ponudba bazira na približno desetih vrstah suhih čilijev, ki izvirajo iz Mehike in Indije. Zaradi velikih transportnih stroškov sem našel dobro in raznovrstno ponudbo v Angliji. Prednost je tudi v tem, da za uvoz iz držav Evropske unije ni potrebno plačevati davčnih in carinskih storitev, pa še dobava je hitrejša, saj prispe pošiljka v štirih oziroma šestih dneh.

6.3.1 Splošna dejstva o čiliju

Ostrina v čiliju prihaja iz alkaloida, kemično imenovanega kapsaicin, in to je eden od razlogov, zakaj pekoč občutek v različnih delih ust. V nasprotju s splošnim prepričanjem kapsaicin ni iz semen ampak iz posteljice. To so mesnati trakovi v notranjosti sadeža, na katerega je seme pritrjeno. Celice, ki vsebujejo kapsaicin imajo veliko notranjega pritiska, in ko se čili zdrobi ali reže, celice počijo, kapsaicin pa poškropi notranjost sadeža. Kako pa merimo jakost feferonov? Stopnja vzdraženosti okušalnih brbončic je lahko tudi pristranska zadeva, saj se prag bolečine, ki jo lahko še prenesete, od posameznika močno razlikuje.

Za začetnike pekoče znanosti velja njen navdušeni porabnik z imenom Wilbur Scoville, ki je feferone redčil z vodo tako dolgo, da ni več občutil pekočega okusa. Tako je določil osnovno enoto za merjenje jakosti pekočih zadevic, ki jo je poimenoval po sebi »Scoville«, se pravi v slovenskem zapisu skovil in se tako postavil ob bok zvenečim imenom kot sta fizikalni enoti amper in tesla. Kot zanimivost in za lažje razumevanje naj navedem primer: pri navadnem feferonu pekočega okusa več ne boste občutili, če ga boste 100 krat razredčili z vodo, zato njegova jakost znaša 100 skovilov. Nasprotno pa paprike, vrste Habanero, vaše okušalne brbončice ne bodo zaznale šele po 577.000 razredčitvah (skovilih). Jakost čistega kapsaicina, ki ga je uspelo izolirati pekočemu fanatiku Blairu Lazarju, znaša neverjetnih 16 milijonov skovilov in zanj mladane potrebujete orožni list. Peklenski nektar, ki ga je poimenoval kar »16 Million Reserve«, je 16-krat močnejši od uradno najbolj pekoče papričice na svetu in 8000-krat močnejši od priljubljenega tabaska.

➤ Čili za zdravje

Splošno razširjeno mnenje, da pekoča hrana ni dobra za občutljive želodčke, je popolnoma zgrešeno. Prav nasprotno. Pekoči feferoni spodbujajo delovanje želodčne sluznice, ki začne izločati večje količine želodčnega soka in tako ščiti želodec. Poveča se tudi prekrvavljenost prebavnega trakta, kar pospeši prebavljanje in izločanje plinov. Nekateri zdravniki menijo, da je možno z rednim uživanjem feferonov pozdraviti čire na želodcu in dvanajsterniku in celo hemoroide. Kapsaicin širi kapilare po celotnem telesu, od možganov do pet na nogah. Feferoni znižujejo holesterol LDL, zmanjšujejo agregacijo trombocitov in tako varujejo pred arterosklerozo.

6.4 SLIKOVNI PRIKAZ ČILIJEV

Čiliji so lahko zelo pekoči, srednje pekoči in manj pekoči.

Zelo pekoči čiliji:

Slika 1: Naga Jolokia

Pravilno sušeni dobijo še boljšo aromo.

Slika 2: Bhut Jolokia

Svetovni rekorder med čiliji izvira iz Indije.

Slika 3: Naga Morich

Sarpent chili – ekstremno pekoči

Slika 4: Black Naga

V naravi genetsko spremenjeni iz rdeče v temno rjavo.

Slika 5: Habanero Red Savina

Bivši rekorder

Srednje pekoči čiliji

Slika 6: Habanero Mustard

Pekoči plodovi zenfaste barve.

Slika 7: Macedonian Fringed

Makedonski resasti feferoni, mesnati in okusni, dolgi do 25 – 30 cm.

Slika 8: Sarit Gat

Rumeni feferoni, primerni za vlaganje – niso preveč pekoči.

Manj pekoči čiliji:

Slika 9: Ancho San Luis

Mehiški čili (paprika) – manj pekoči za salse in žar.

Slika 10: As Chili

Špičasto ošiljen čili živo rdeče barve.

Slika 11: Bolivian Rainbow

Izredno lepa in zanimiva vrsta čilija. So v obliki solze od rumene do vijolične, oranžne in živo rdeče barve

Slika 12: Bishop Crown

Čiliji so zvončaste oblike oranžno rdeče barve

6.5 PONUDBA PODJETJA

Proizvodnja tako bazira na domači pridelavi in uvozu iz tujine. Poudarek na uvozu je predvsem na suhih čilijih, ki jih največ proizvedejo v Mehiki in Indiji. Prevladujejo namazi in omake, katere sem moral predhodno dati na strokovno preizkušnjo.

V ponudbi imam omake, suhe čilije, sveže čilije in sadike (med sezono), semena, in pripomočke za gojenje.

6.5.1 Omake

Izdelujem predvsem naslednje omake:

- 100% PURE NAGA
- BHUT JOLOKIA
- HABANERO
- CHIPOTLE BBQ
- SLADKA HABANERO
- JAMAICAN CHUTNEY

Slika 13: 100% Pure Naga

Slika 14: Omaka Bhut Jolokia

Slika 15: Habanero

Slika 16: Chipotle

Slika 17: Sladka Habanero

Slika 18: Jamaican Chutney

6.5.2 Suhi čiliji

Suhe čilije uvozim v glavnem iz Anglije, in sicer:

- BHUT JOLOKIA
- BHUT JOLOKIA DIMLJEN
- BIRDS EYE
- CHIPOTLE
- GUAHILLO
- HABANERO
- MULATO
- BUFFALO WING MIX – ČILI PIPP
- C. CHINENSE POSIP – ČILI PIPP

Slika 19: Bhut Jolokia

Slika 20: Bhut Jolokia dimljena

Slika 21: Bird's Eye

Slika 22: Habanero

Slika 23: Guahillo

Slika 24: Čili posip

Slika 25: Chipotle

Slika 26: Mulato

Slika 27: Buffalo Wing Mix začimba

6.5.3 Vrste čilijev

Najpogostejše vrste čilijev so:

- *Capsicum annum* (kot so navadna paprika, jalapeno in chili tepin);
- *Capsicum frutescens* (kot so kajenska paprika in Tabasco čili);
- *Capsicum chinense* (kot so najbolj pekoči čiliji habanero, naga, jolokia);
- *Capsicum pubescens* (kot je južnoameriški rocoto čili);
- *Capsicum baccatum* (kot je južnoameriški aji čili).

Divje vrste:

Te vrste se delijo v tisoče podvrst ali varietet. Poznamo 10.000 varietet čilijev. Semena pridobim iz čilijev, katere vzgojim sam. Semena je potrebno pravilno pripraviti, drugače ne kalijo. Do letos sem imel v ponudbi 29 različnih vrst čilijev, letos pa sem posejal 35 različnih vrst, s tem da sem od lanskih obdržal le cca 10 vrst. V svoji zbirki imam že cca 150 različnih vrst čilijev.

Slika 28: Semena čilija Black Naga

6.5.4 Sadike čilijev

Sadike pridelujem iz semena, med februarjem in marcem se semena kali v šotnih tabletah. Semena kalijo od 7 pa do 14 dni. Pri kaljenju moramo paziti na konstantno temperaturo in vlago. Ko semena skalijo, jim moramo takoj zagotoviti veliko svetlobe.

Sam uporabljam HPS žarnice, ki nadomestijo vse spektre svetlobe, katere rastlina potrebuje za rast. Šotne tablete imajo dovolj hranil, da sadike zrastejo do 10 cm, nato se jih presadi v večje lončke, v katerih rastejo vse do časa, ko jih posadimo v vrt ali večje lonce. Sadike se sadijo na prosto po treh ledenih možeh. Zemlja mora biti že ogreta na 17 C, temperatura zraka pa ponoči ne sme pasti pod 10 C.

Če pa imate na vrtu rastlinjak z možnostjo ogrevanja, pa sadike lahko prenesete vanj že kakšen mesec prej.

Slika 29: Sadike čilija Naga Jolokia

6.6 VRSTA EMBALAŽE

Moj glavni produkt so pekoče omake, trenutno jih imam v ponudbi pet, vedno pa razvijam še kakšno.

Na idejo sem prišel, ker se pri nas pekočih omak ne dobi, razen Tabasca in nekaj kitajskih sladko pekočih omak. V tujini je ponudba pekočih omak neverjetna. Vsako leto se organizira tekmovanje "The Hot Pepper Awards", kamor proizvajalci pošljejo svoj najboljši izdelek

<http://www.thehotpepper.com/page/thpa/home>

Osnovna embalaža za moj izdelek je steklena embalaža za pekoče omake. Manjša steklenička je uvožena iz Italije, začepljena s PVC pokrovčkom, ki ga tesni temna PVC termo krčljiva kapica. Etikete so tiskane v Sloveniji. Za pekoče namaze in Chutney sem uporabil manjšo stekleno posodo trebušaste oblike in kovinskim pokrovom. Na našem majhnem trgu je povpraševanje po tovrstnih omakah manjše, zato je tudi problem pri nabavi ustrezne embalaže. V tujih državah kot so Velika Britanija, ZDA ali Avstralija pekoče omake izdelujejo že 20 let, zato lahko izbirajo med ogromno vrstami stekleničk, zamaškov in podobnega. Dobavitelja imam s primorske, ta pa po naročilu zame stekleničke uvaža iz Italije, čeprav še vedno nisem čisto zadovoljen z najdenim.

6.7 SKLADIŠČENJE

Skoraj vsi produkti Čili Pipp so prehrabeni proizvodi in morajo biti shranjeni v temnem in hladnem prostoru. K sreči imamo v hiši podkletene prostore, tako da sem lahko tistega za ozimnico preuredil v skladišče, ter se tako izognil stroškom skladiščenja. V tem temnem prostoru z malo svetlobe je čez celo leto 10-15 C, tako lahko skladiščim vse izdelke tam. Vse omake in namaze proizvajam sam, ročno in naravno brez kakršnih koli umetnih dodatkov za obstojnost, barvil in stabilizatorjev. Uporabljam naravne konzervanse kis, olje, sol, c vitamin (limetin in limonin sok) za ohranjanje barve, gorčično moko in med kot naravne stabilizatorje, najbolj pa je pomemben Ph omake, ki mora biti pod vrednostjo Ph 4.00, ker se pod to vrednostjo ne razvijajo bakterije, katere povzročijo vretje ali celo kakšno zastrupitev z zaužitjem izdelka. Vse moji izdelki imajo garantirano eno leto rok uporabe na polici in tri mesece po odprtju izdelka. Odprt izdelek moramo hraniti v hladilniku.

6.8 PRODAJA

S prodajo sem pričel najprej na svoji spletni strani in doma, kamor so ljudje lahko prišli osebno in kupili moje izdelke. Največkrat so potrebovali tudi kakšen nasvet in postavili vrsto vprašanj, na katere sem jim z veseljem odgovoril. Žal v Sloveniji ne obstaja nobena literatura, ki bi specifično opisovala čilije. Prodajo sem nato razširil še v Mercator Maxi, kjer testiramo prodajo in odziv uporabnikov omak. Tudi lastniki picerij, restavracij in privatnih trgovin so se odločili za prodajo omak, ko so le te enkrat poskusili. Za Mercator sem moral pridobiti črtno kodo in ker o črtni kodi nisem vedel, kako jo pridobim, sem začel kar na spletu z iskanjem po Googlu. Pripeljal me

je do podjetja GS1, kjer ponujajo intervale GS1 številke ali črtne kode. Pri tem sem se podrobneje seznanil s tem, kaj sploh je GS1 in kako se njegov sistem uporablja.

6.8.1 GS1 Slovenije

GS1 Slovenije je nepridobiten zavod, ki v skladu z licenčno pogodbo mednarodne organizacije GS1 AISBL v Sloveniji skrbi za uporabo standardov sistema GS1. Zavod podeljuje GS1 številke za identifikacijo in elektronsko izmenjavo podatkov in organizira svetovalno, izobraževalno ter raziskovalno delo za potrebe uporabnikov. Zavod je član omenjene mednarodne organizacije GS1 AISBL s sedežem v Bruslju in ima vsa pooblastila nacionalne organizacije mednarodnega sistema GS1. Nepridobitni zavod GS1 Slovenije je vpisan v sodni register pri Okrožnem sodišču v Ljubljani, in sicer kot Zavod za identifikacijo in elektronsko izmenjavo podatkov s skrajšano firmo »GS1 Slovenija«. Organi takšnega zavoda so svet zavoda, strokovni svet in direktor.

6.8.2 Mednarodna organizacija GS1

GS1 je vodilna svetovna organizacija, ki skrbi za oblikovanje in uvajanje globalnih standardov in rešitev za izboljšanje učinkovitosti preskrbovalnih verig na globalni ravni na različnih področjih dejavnosti. Cilj GS1 je poenostavitev mednarodnega poslovanja s povezovanjem toka informacij s tokom blaga. Mednarodna organizacija GS1 AISBL je od svoje ustanovitve leta 1977 uporabljala ime EAN International in se šele leta 2005 preimenovala v GS1 (Global Standards One). Danes združuje 101 nacionalno organizacijo. Skupaj z vsemi svojimi predstavništvi skrbi za podporo pri uporabi, svetovanju in izobraževanju globalnih standardov GS1 pri več kot milijon članih. Integriran sistem standardov GS1 vključuje standarde za:

- identifikacijo;
- elektronsko poslovanje;
- globalno podatkovno sinhronizacijo in radiofrekvenčno identifikacijo.

Z njimi gradi mednarodna organizacija globalni jezik poslovanja, kar je hkrati tudi njen osnovni slogan. GS1 prevzema vodilno vlogo pri ustanavljanju globalnega multiindustrijskega sistema za identifikacijo in komunikacijo proizvodov, storitev in lokacij, ki temelji na mednarodno sprejetih in v poslovnem svetu vodilnih standardih.

6.8.3 Uporaba sistema GS1

➤ Oštevilčenje

Prodajne enote oštevilčimo z globalno trgovinsko identifikacijsko številko (GTIN – Global Trade Item Number). GTIN predstavlja negovorečo in globalno enopomensko številko prodajne enote. Vse podatke, ki se nanašajo na prodajno enoto, zapišemo v podatkovno bazo. GTIN predstavlja ključ za dostop do podatkov v bazi.

Številka ali intervale števil GTIN lastniku blagovne znamke oz. lastniku specifikacije proizvoda podeli nacionalna GS1 organizacija. Uporabnik glede na predpisana pravila svoje razpoložljive GTIN številke artiklom določa sam. GTIN je neodvisna od cen in načinov dobave in se pojavlja v katalogih, prospektih, cenikih in na dokumentih ali elektronskih poslovnih sporočilih. Dodeljuje se tudi storitvam, ki se lahko fakturirajo, kot so transport, skladiščenje na račun kupca, itd.

GTIN se vsakemu artiklu podeli le enkrat in ne glede na državo, kjer se artikel prodaja, ostane veljavna. Velja splošno pravilo, da je potrebna edinstvena GTIN za vsako različno prodajno enoto.

Izdelke, namenjene maloprodaji, kot so moji izdelki, večinoma označujemo z GTIN-13. GS1 Slovenija glede na potrebe članov omogoča izbiro različnih intervalov GTIN:

- G1 do 1.000 števil;
- G2 do 10.000 števil in
- G3 do 100.000 števil.

Izjema so mali izdelki in izdelki s spremenljivo vsebino, ki se obravnavajo ločeno. Kadar je ena prodajna enota vsebovana v drugi, govorimo o skupinskem pakiranju, pri čemer mora imeti vsak nivo pakiranja svojo lastno GTIN.

➤ **Majhni izdelki**

Dodeljevanje skrajšanih števil GTIN-8 je omejeno na izdelke, na katerih ni prostora za simbol EAN-13. Skrajšane številke izdaja za vsak izdelek posebej nacionalna GS1 organizacija. Vlogi za izdajo številke GTIN-8 mora član priložiti še vzorec embalaže ali specifikacijo izdelka, iz katere je razvidno, da odgovarja kriterijem malih izdelkov. Številka GTIN-8 bo dodeljena za izdelke, katerih skupna površina ne presega 80 cm², ali je površina največje, za tisk primerne površine, manjša od 40 cm². Preden se uporabnik odloči za uporabo skrajšane številke mora pretehtati vse razpoložljive možnosti za uporabo simbola EAN-13.

➤ **Globalna lokacijska številka (GLN)**

GLN je referenčna številka, s katero označujemo pravne, fizične in funkcionalne enote. Njena uporaba je tudi prvi pogoj za učinkovito računalniško izmenjavo podatkov. Člani GS1 Slovenija lahko svoje lokacije številčijo iz lastnega nabora števil GTIN-13 po enakih pravilih kot veljajo za oštevilčenje izdelkov. Najbolj primerno je, da podjetje za svoj sedež uporabi zadnjo številko iz nabora podeljenih števil GS1, seveda pa se lahko član popolnoma samostojno določi, katero lokacijsko številko bo podelil svojemu sedežu ali drugim enotam.

➤ **Črna koda**

Črna koda je sestavljena iz niza temnih črt in svetlih presledkov. Predstavlja obliko zapisa GTIN, ki omogoča hiter in zanesljiv avtomatski zajem identifikacijske številke.

Izbira simbologije:

v sistemu GS1 se uporabljajo različne simbologije črtne kode. V maloprodaji se uporablja simbologija EAN-13 ali EAN-8. Simbologija ITF-14 je primerna za direktno tiskanje na valovito lepenko. Za specifične potrebe v logistiki je primerna simbologija GS1-128, ki z uporabo dodatnih aplikacijskih identifikatorjev (AI) omogoča poleg GTIN zapisati različne kombinacije opisnih podatkov (npr. številka šarže, rok uporabnosti, teža,...). Pri odločanju med različnimi simbologijami in namestitvijo je potrebno upoštevati naslednje:

- prostor, ki je na artiklu na voljo;
- vrsto informacij, ki jih je treba zakodirati;
- delovno okolje, v katerem se odčitava simbol črtne kode (maloprodajno mesto ali splošna distribucija).

Posebej je potrebno paziti na t.i. svetle cone (levo od prve in desno od zadnje črtice). Svetle cone morajo biti »prazne«, ker so del simbola. Pomemben je tudi kontrast simbola. Najboljše so črne črtice na beli podlagi.

Za ustrezno čitanje črtne kode mora čitalec prepoznati dovolj kontrasta med temnimi črtami in svetlo podlago. Idealne so črne črte na beli podlagi, toda tudi določene druge barvne kombinacije so enako učinkovite. Nekatere barvne kombinacije pa se ne čitajo dobro. Čitalec »bere« črtno kodo z rdečim laserskim žarkom, torej je tisto kar »vidi« čitalec, precej različno od tistega, kar vidi človeško oko.

7 ZAKLJUČEK

V današnjih časih postaja status samostojnega podjetnika vse bolj priljubljena oblika samozaposlitve. Iz tega razloga jih vedno več razmišlja o ustanovitvi svojega s.p. in vedno več se jih za to tudi odloči. Tukaj pa je še finančna »pomoč države« v obliki subvencije, ki naredi vse skupaj še bolj privlačno. Samostojni podjetnik posameznik lahko postane skoraj vsak, ki se dobro seznanj z določenimi osnovami podjetništva. Vsekakor pa je kot prvo potrebna dobra poslovna ideja. Velikokrat bodoči samostojni podjetnik pride do ideje pri opravljanju vsakodnevnih nalog.

Po ustanovitvi s.p. se pojavi cela vrsta stroškov, povezanih s prostori, poslovanjem, prispevki in še čem. Cilj in želja vsakega samostojnega podjetnika je, da čim hitreje pokrije začetno investicijo ter prične z ustvarjanjem dobička.

Predstave o podjetništvu so odvisne predvsem od tega, na kaj ljudje pomislijo ob tej besedi. Velikokrat ljudje pomislijo na uspeh in denar. Malokdo pa se zaveda, da so veliki uspehi povezani z velikimi tveganji in še večjim trdom. Velikokrat ta trud zajema tudi delo čez vikende in vsakdanji delovnik, ki traja do poznih večernih ur. Podjetnik se namreč ne rodi kot podjetnik, temveč to postane tekom življenja. Ne gre zanikati, da podjetniki res vidijo denar kot enega od glavnih pokazateljev njihovega uspeha, vendar denar zanje ni edini in najvišji cilj. Njegovi cilji so velikokrat višji in med te spadajo predvsem izzivi, iskanje in izpolnjevanje lastnega življenjskega smisla, finančna neodvisnost itn.

Tudi sam sem pri ustanavljanju svojega s.p. spoznal drugačne vidike podjetništva. Za uspeh je potrebno veliko truda in odrekanja, ki navzven ni opazen. Velikokrat se navzven vidi le rezultat. Marsikdo pa ne ve, da dober podjetnik ni mogoče postati »čez noč«, čeprav se mogoče na prvi pogled zdi, da se to dogaja. Njegov delavnik je velikokrat daljši od »običajnih« 8 ur, še posebej v obdobju, ko ustanovi podjetje in se uveljavlja. Res je, da ima lahko bolj fleksibilen delovni čas, vendar se mora velikokrat prilagajati potrebam in naravi dela ter delati takrat, kadar je potrebno in ne takrat, kadar bi želel.

Samostojni podjetnik je res »sam svoj gospodar« in ima določene prednosti iz tega naslova, vendar je potrebno izpostaviti, da je po drugi strani njegovo delo velikokrat bolj stresno in manj brezskrbno, predvsem kar se tiče odgovornosti oz. krivde, saj je le to velikokrat nemogoče preložiti na drugega. Podjetniku njegov s.p. predstavlja drugačno vrsto tveganja, zato je ključnega pomena, da posameznik zna presoditi, s kakšno vrsto negotovosti se v poslovnem svetu najuspešneje spopada.

LITERATURA IN VIRI

1. AJPES. Vstopna točka VEM. (2011). Dostopno na: http://www.ajpes.si/registri/vstopna_tocka_vem/splosno (20.4.2011).
2. Antič, F. (2011). Ustanovitev s.p. Dostopno na: <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/kako-postati-samostojni-podjetnik/ustanovitev-s.p> (28.4.2011).
3. Antič, F. (2011). Popoldanski s.p.. dostopno na: <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/kako-postati-samostojni-podjetnik/ustanovitev-s.p/popoldanski-s.p> (28.4.2011).
4. Bratina, B., Jovanovič, D., Vindiš., J. (2006). Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) z uvodnimi pojasnili. Uradni list RS.
5. Borštnik, B. (2011). Kako postati samostojni podjetnik. Dostopno na: <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/kako-postati-samostojni-podjetnik> (30.4.2011).
6. Državi portal Republike Slovenije. Samostojni podjetnik. Dostopno na: <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodkiPoslovni.euprava?zdid=1362> (2.5.2011).
7. Dajčer, N. (2004). Nova pravila za podjetnike. Denar, št. 11. Ljubljana.
8. Etiketirani prispevki »obdavčitev s.p.«. (2010). Dostopno na: <http://www.samostojnipodjetnik.si/tag/obdavcitev-s-p/> (8.5.2011).
9. Gostiša, M. Preoblikovanje in prenos dejavnosti s.p., prenos lastništva podjetja s.p. na novi gospodarski subjekt (interni vir).
10. Hojnik, T. (2009). Davčni zavezanec ali nezavezanec? Dostopno na: <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/novice-in-dogodki/novice/davcni-zavezanec-ali-nezavezanec> (3.5.2011).
11. Ivanjko, Š., Kocbek, M. (2001). Pravo družb. Uradni list RS, Ljubljana.
12. Ivanjko, Š., Kocbek, M., Prelič, S. (2009). Korporacijsko pravo. GV Založba, Ljubljana.
13. Kos, B. (2011). Poslovni načrt s.p.. Dostopno na: <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/poslovni-nacrt> (10.4.2011).
14. Kovačič, V. (2011). Posebni pogoji za opravljanje dejavnosti po SKD 2008. Dostopno na: <http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/ustanovitev-podjetja/kako-postati-samostojni-podjetnik/ustanovitev-s.p/posebni-pogoji-za-opravljanje-dejavnosti-po-skd-2008> (1.5.2011).
15. Mercina, J. (2011). Obdavčitev s.p.. Dostopno na:

<http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/racunovodstvo/obdavcitev-s.p>
(20.4.2011).

16. Mercina, J. (2011). Zaprtje s.p. Dostopno na:
<http://mladipodjetnik.si/podjetniski-koticek/poslovanje/zaprtje-s.p> (10.4.2011).

17. Mežnar, D. (2006). Podjetniško poslovanje, pravna ureditev organiziranja in opravljanja podjetništva. Kranj: Moderna organizacija.

18. Obrtni zakon (ObrZ). Ur.l. RS, št. 50/1994. Dostopno na:
<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=199450&stevilka=1868> (23.4.2011).

19. Podjetniški portal. Samostojni podjetnik (s.p.) (2011). Dostopno na:
<http://www.podjetniski-portal.si/ustanavljam-podjetje/registracija-podjetja/samostojni-podjetnik-sp> (18.4.2011).

20. Pospeševalni center za malo gospodarstvo. Združenje podjetnikov pri GZS. Kako postati samostojni podjetnik posameznik. Dostopno na:
http://www.vzu.si/upload/File/KAKO%20POSTATI%20S_P.pdf (19.4.2011).

21. Preoblikovanje s.p. v d.o.o.. Dostopno na:
<http://www.pravno-davcno-svetovanje-jkgroup.si/index.php/canki-in-nasveti/152-preoblikovanjespvdo> (28.4.2011).

22. Preoblikovanje iz s.p. v d.o.o. (2008). Dostopno na:
http://www.podjetniski-portal.com/clanki/informacija/21/preoblikovanje_iz_sp_v_doo (30.4.2011).

23. Registracija družbe ali s.p. (2010). Dostopno na:
http://vem.data.si/registracija_podjetja_ali_sp/ (17.4.2011).

24. Registracija s.p. (2011). Dostopno na:
<http://data.si/sl-SI/1454/brezplacna-ustanovitev-podjetja-s-p-in-d-o-o-in-svetovanje-zagon-podjetja-registracija-s-p> (17.4.2011).

25. Samostojni podjetnik. Dostopno na:
http://bazaznanja.racunovodja.com/index.php?title=Samostojni_podjetniki
(16.4.2011).

26. Samostojni podjetnik. Oportunitetni stroški in podjetništvo. (2011). Dostopno na:
<http://www.samostojnipodjetnik.si/> (18.4.2011).

27. Škof, B., Ivanjko, Š., Štraus, S., Vukovič, K., Polič, F. (2003). Preoblikovanje samostojnega podjetnika posameznika v gospodarsko družbo. Priročnik. Ljubljana: GZS.

28. Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovane. Samostojni podjetnik. Obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje. (2010). Dostopno na:
<http://www.zpiz.si/wps/wcm/connect/206e9300440ff8a9b382fb745e837060/podjetniki.pdf?MOD=AJPERES> (24.4.2011).

29. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). Ur.l. RS, št. 42/2006 (60/2006 popr.). Dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200642&stevilka=1799> (19.4.2011).

30. Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2). Ur.l. RS, št. 117/2006. Dostopno na: http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r03/predpis_ZAKO4703.html (19.4.2011).

KAZALO SLIK

<i>Slika 1: Naga Jolokia</i>	32
<i>Slika 2: Bhut Jolokia</i>	32
<i>Slika 3: Naga Morich</i>	33
<i>Slika 4: Black Naga</i>	33
<i>Slika 5: Habanero Red Savina</i>	34
<i>Slika 6: Habanero Mustard</i>	34
<i>Slika 7: Macedonian Fringed</i>	35
<i>Slika 8: Sarit Gat</i>	35
<i>Slika 9: Ancho San Luis</i>	36
<i>Slika 10: As Chili</i>	36
<i>Slika 11: Bolivian Rainbow</i>	37
<i>Slika 12: Bishop Crown</i>	37
<i>Slika 13: 100% Pure Naga</i>	38
<i>Slika 14: Omaka Bhut Jolokia</i>	38
<i>Slika 15: Habanero</i>	39
<i>Slika 16: Chipotle</i>	39
<i>Slika 17: Sladka Habanero</i>	39
<i>Slika 18: Jamaican Chutney</i>	39
<i>Slika 19: Bhut Jolokia</i>	40
<i>Slika 20: Bhut Jolokia dimljena</i>	40
<i>Slika 21: Bird's Eye</i>	41
<i>Slika 22: Habanero</i>	41
<i>Slika 23: Guahillo</i>	41
<i>Slika 24: Čili posip</i>	41
<i>Slika 25: Chipotle</i>	42
<i>Slika 26: Mulato</i>	42
<i>Slika 27: Buffalo Wing Mix začimba</i>	42
<i>Slika 28: Semena čilija Black Naga</i>	43
<i>Slika 29: Sadike čilija Naga Jolokia</i>	44